

שאלות מבחני הדיינות של הרה"ר – חושן משפט ג'

"אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן" (גיטין מג.)

חגי צבי פישר

fisherh21@gmail.com

מעודכן לאלול תשפ"ד

חלק גדול מהשאלות נלקחו מקובץ השאלות של הרב עקיבא כהנא המופיע באתר 'ארץ חמדה', ויש להוכיח לו תודה גדולה על כך, ועליהם נוספו השאלות מהעשור האחרון

מיקום השאלות כמיקומן בסיכום ותשובות 'אבן אל אבן' - <https://www.evenleven.co.il/>

ומילץ גם לעיין במבחנים בשנים האחרונות - 'באתר הרבנות'

הלכות מקח וממכר

סימן קפט – דין אין המקח נגמר בדברים

סעיף א

האם ישנם דברים שיכולים להעביר בעלות בדיבור בעלמא ומבלי מעשה קנין? באר ונמק.
אם קנו באחד הקניינים ואחר כך מחלו זה לזה, האם הדברים חוזרים למי שהיו שייכים קודם?

סימן קצ – דין קניית קרקע בכסף

סעיף א

מה הם הקניינים ששדה נקנית בהם?

קיימא לן במקום שרגילים לכתוב שטר לא קנה קרקע בכסף לחוד, איך הדין בקנין חליפין לחוד במקום שכותבין שטר, האם קונה?

סעיף ב

במקום שנהגו לגמור מקח על ידי שנותן הלוקח פרוטה למוכר האם קונה והנימוק לכך?
האם מלוה נחשבת ככסף לענין קנין וקידושין?

סעיפים ג – ה

היכן מצינו קנין כסף בלי שהכסף ניתן מהקונה למוכר? פרט.

סעיף ו

ראובן חידש שיטה לגביית חובות ישנים, לפיה היה פונה ללווים ומציע להם לרכוש ממנו דבר מה ולאחר ששילמו לו טען בפניהם כי הדמים הם כנגד החוב שחייבים לו וכי לא יקיים את המקח אא"כ ישלמו שוב, באר ופרט האם ניתן לגבות חוב בדרך זו והאם הקנין חל?

סעיפים ז – ח

קנה שטח אדמה ושילם כסף או עשה חזקה (ראה סימן קצב/טז) או קנין סודר (ראה סעי' א') ולא כתב שטר האם תופס הקנין?

סעיף ט

קנין במשכון מתי מועיל?

סעיפים י – יב. יז

המוכר שדה לחבירו באלף זוז ונתן לו מקצת דמים והיה יוצא ונכנס ותובע שאר הדמים לא נקנה המקח, האם כל המקח מתבטל או רק כנגד מה שלא שולם? כתוב שיטות הרא' והשו"ע.

האם יש הבדל בין קרקעות למטלטלין, מה דעות הרא' וכמו מי פסק מרן בשו"ע?
מתי גם אם עייל ונפיק אזוזי המקח קיים? כתוב שני אופנים.

סעיפים טו – טז

מה צריך המוכר לעשות כדי שייקרא עייל ונפיק אזוזי?

סימן קצא – דין קניית קרקע בשטר**סעיפים א – ב**

מוכר שדהו מפני רעתה ומסר המוכר שטר ללוקח בלי עדים האם קנה?

סעיף ד

המקנה לחבירו חפץ לאחר ל', באילו תנאים קנה, פרט סוגי הקנין השונים, תוכן האמירה ומקום החפץ בזמן הקנין? (לקנין חליפין ראה קצה/ה, ולענין משיכה קצא/ז). והאם דיני הגט שווים לקניינים בענין זה?

סימן קצב – דין קניית קרקע בחזקה**סעיף א**

האם עשיית פעולות ע"י פועל יהודי או גוי קונה? ומה דין הגבהה או משיכה של פועל?

סעיף ב

האם מועיל קנין חזקה שלא בפני המוכר?

סעיף ג

התקין מנעול לבית האם קנה?

האם סגירת דלת קונה במכר ובנכסי הגר?

האם עשיית מנעול קונה במכר ובנכסי הגר?

סעיפים ח – יא

האם אכילת פירות הוי מעשה קנין לקנות על ידי כך שדה חבירו או שדה הפקר? ומה החילוק בינו לבין מציע מצעות על הקרקע?

מה הדין בהציע מצעות ושכב עליהם האם הוי מעשה קנין?

האם נקיון דירה חשיב קנין לשכירות בית והאם נקיון שדה מעשבים שוטים הוי קנין שכירות השדה?

פינה שרידי מבנה לצורך הקמת מבנה אחר האם זו חזקה? הוכח מדיני שביעית.

סעיף יב

הנותן לחבירו מתנה עשר שדות בעשר מדינות והחזיק באחת מהן קנה כולן או לא?

סעיפים יג – ט

מוכר לחבירו קרקע אחת, וקרקע שניה בשכירות, והחזיק הקונה בקרקע של המכר, או בקרקע השכירות, האם קונה גם את השניה?

השוכר מיהודי או מגוי עשר שדות בעשר מדינות והחזיק באחת מהן ולא נתן דמים כלל, האם חלה השכירות ומדוע?

סימן קצג – המחובר לקרקע דינו כקרקע

סעיף א (עם סימן שא/ה)

מה דין מחובר לקרקע לגבי קניינים, האם דינם כקרקע או כמטלטלים?

ראובן מסר לשמעון כרם ענבים העומדים להבצר לשומרו בשכר ונגנב, ראובן תובע את שמעון להשבע שלא פשע ושהוא שמר כראוי ושמעון משיב שמאחר והענבים היו מחוברים לקרקע פטור הוא משבועה מה הדין, פרט מתי השומר חייב להשבע ואיזו שבועה ומתי אינו חייב להשבע?

מסר לשומר שכר לשמור אילנות טעונים פירות, ולא שמר כראוי ונגנבו הפירות, האם חייב השומר לשלם לבעלים?

סימן קצד – גוי שמכר קרקע לישראל וקבל כסף ולא כתב שטר

סעיף ב

תן דוגמא שאחד החזיק בקרקע ובא השני ועשה קנין, שהשני קנה ולא הראשון.

סעיף ג

האם קנייני חצר, אגב ואודיתא מועילים בגוי?

האם ניתן להקנות ולהתחייב ב'אודיתא'? ציין את המקורות וקנין אודיתא. האם מועיל קנין זה כשנעשה שלא בפני עדים?

סימן קצה – דין קניית קרקע בחליפין

סעיף א

האם בגוי שייך קנין סודר?

סעיף ב

במה ניתן לקנות קנין סודר? ובמה לא ניתן? ואם נכתב בשטר "קנו מיניה" בלבד האם ניתן לסמוך על כך שנקנה בקנין הראוי וב"מנא דכשר למקניא ביה"?

האם אפשר לעשות קנין: א. בדבר שאסור בהנאה. ב. בפירות ג. במטבע שנפסל?

האם מועיל קנין סודר בעופות, פרחים או בהמות?

פרש טעם כל דבר ב"מנא דכשר למקניא ביה".

סעיף ג

קנין סודר משמש בבית הדין למתן תוקף להתחייבויות שונות. הקנין מתבצע בסודר של בית הדין. הסבר כיצד מועיל קניין סודר ליצירת התחייבות, ומה הטעם לשימוש בסודר ששייך לבית הדין?

האם קנין סודר צריך להיות בפני הקונה? ומה הדין בסודר העדים? הבא ראיה מהגמ'. האם יש חילוק בין מכירה למתנה?

סעיף ד

בקנין חליפין אם תפס הקונה בכלי, והתפיסה היא פחות משלוש אצבעות האם קנה?

האם מקבל הסודר יכול לתפוס את הסודר או חייב להחזירו?

לקח סודר שלא מדעת חברו האם מועיל הקנין?

האם בכלי שאול יכול לעשות קנין סודר?

סודר המונח על השולחן הגבוה שלפני הדיינים האם יש צורך להגביהו ג' טפחים מעל השולחן או די בהגבהה כל שהיא? הוכח את דבריך.

סעיף ה

אמר הקונה למוכר קנה הסודר, ואחר 10 ימים אקנה אני את החפץ, האם מועיל?
 במקרה שנעשה קנין סודר האם צריך להקנות את החפץ הנקנה מייד לקונה, או שניתן להקנות אותו גם לאחר זמן? פרט את הניסוח המדוייק.
 המקנה לחבירו חפץ לאחר ל', באילו תנאים קנה, פרט סוגי הקנין השונים, תוכן האמירה ומקום החפץ בזמן הקנין? (ראה גם קצא/ד, קצא/ז) והאם דיני הגט שווים לקניינים בענין זה?

סעיפים ו - ה

קנין שנעשה במשיכה או במסירה או בהגבהה או חזקה או בפרוטה או בסודר האם יכול לחזור כל זמן שעסוקים באותו ענין, ומה הדין אם אחד עסוק והשני הפליג האם יכול לחזור בו?

סעיף ט

האם שכירות קרקע נקנית בקנין סודר?
 כיצד נקנית שכירות קרקע או מטלטלין? פרט את כל האפשרויות. (ראה גם קצא/א)
 האם ניתן לשכור בית בקנין סודר?
 פרט ארבעה דברים שבהם קנין סודר שונה מיתר הקניינים.

סעיף יא

קיי"ל אין קונין בשבת בקנין סודר, אם עשו בשבת קנין סודר האם תופס?

סימן קצה - דין קניית מטלטלין איזה במשיכה ואיזה במסירה ומה דינו במעות שבידו

סעיף א

מה דין קידש אשה בכסף במקרה שלא נעשתה משיכה בחפץ ולחילופין בחפץ שנקנה במשיכה בלבד בלא כסף?

סעיף ה

מה דין לוקח ששילם ולא משך ונשרפו החיטים? והאם רשאי המוכר להשתמש במעות: (סעי' טו) האם ע"י תנאי יכול לקנות בכסף? והאם יש בתשובות לשאלות אלה ללמד על גדר קנין מעות?
 קנה מטלטלין בכסף והמטלטלין היו מבוטחים, האם מועיל קנין זה?
 חז"ל הפקיעו קנין מעות, מה הדין אם התנה שיקנו המעות?
 באר שיטת הרמב"ם בגדר קנין מעות במטלטלין.

סעיף ו

שכירות של מטלטלין האם קונים בכסף?

סעיף ז

מה הדין בראובן שמכר לשמעון מטלטלין ונתן הלוקח את הדמים או מקצתן ולא משך וחזר בו אחד מהם ואמר המוכר ללוקח בוא וטול מעותיך ונגנבו או נאבדו ברשות מי נגנבו או נאבדו?
 הקונה מטלטלין בקנין כסף דמן התורה קונה, רק מדרבנן אינו קונה ויש מי שפרע, האם לגמרי בטל הקנין כסף, או שבטל רק לאחר קבלת מי שפרע?

סימן קצט - יש דרכים שמעות קונות ויש זמן שמעות קונות

סעיף ב (עם סימן ר"ד)

מי שהיה חייב לחבירו מחמת הלואה או מכר, ומכר קרקע או מטלטלין, האם קונה למי שפרע או לגמרי? (ראה גם רד"ל)

סעיף ג

נכנס לחנות בערב שבת ושילם למוכר כסף לין או לחלות ולא הגביה ואחר כך בא אחר והגביה לפני הגבהת הראשון מי זכה? ציין מקור ונמק.

סעיף ד

פרט לפחות ארבעה מקרים שמעות קונות.

סימן ר - דין קניית מטלטלין על ידי חצירו וכיצד קונה כליו**סעיף א (עם סימן רמג סע' כ - כב)**

מה הדין אם ראובן הפקיד אצל שמעון חפץ ועכשיו שמעון רוצה לקנות את החפץ מראובן ופסקו הדמים, האם שמעון צריך לעשות קנין המועיל או שקונה מדין חצר?

האם חצר משתמרת לדעת המוכר מועילה לקנין?

באיזה מקום קונות ד' אמות של אדם ומדוע הוצרך לקנין משיכה? האם יש חילוק בין הפקר למתנה? מה הדין בקדם אדם לכלי או כלי לאדם? ומה הדין בגיטין וקידושין האם קדמו הגט והקידושין לד' אמות?

מדוע תיקנו משיכה בסימטה, הרי החפץ בד' אמות של הקונה? הבא לפחות שלושה הסברים ומה הנפקא מינה?

האם יש קנין חצר בהקדש? מה דינו של המוצא מציאה בבית הכנסת?

סעיף ג

כליו של אדם, באיזה מקום קונים לו?

כלי לוקח ברשות מוכר או כלי מוכר ברשות לוקח האם קנה? (וכן לקמן)

סעיף ה

כלי בתוך כלי העומדים בחצירו של הלוקח, החיצונה של המוכר והפנימית של הלוקח, והפירות נמצאים בפנימית, אם קנה הלוקח את הפירות?

סעיף ו

האם משיכה בכליו של מוכר קנה?

סעיף ח

מוכר שמכר ללוקח תבואה שהיתה עמוסה על בהמותיו והלוקח הכניס את הבהמות לביתו כשהם עמוסות ופסקו הדמים והתחיל המוכר או הלוקח למדוד את התבואה ואחד מהם חזר בו האם כל הפעולות הנ"ל נקראים משיכה, וחזרה אינה חזרה, או לא?

סעיף יא

אדם שלקח אתרוג מהודר מהמוכר כדי לבדקו אצל הרב, ובדרך נפל האתרוג ונפסל או נגנב, האם חייב הקונה לשלם? מה הדין כשהחליט בסוף לא לקנותו ובדרך לזה נפסל נגנב או אבד? האם יכול להחזיר לו אתרוג אחר לאחר החג? (ראה שסג/א)

סימן רא - דין רשם על החבית והתוקע כפו לחבירו**סעיפים א - ב**

מהו קנין סיטומתא והיכן נזכר בש"ס? האם מועילה סיטומתא בדבר שלא בא לעולם?

האם הקנין שמועיל בדינא דמלכותא, יש לו עדיפות לענין תוקף הקנין?

היכי תימצא שאם נתן לו פרוטה על המקח יקנה יותר משאדם יתן לו את כל הכסף.

מה התנאי שהתנה הרמב"ם שיחול הקנין סיטומתא?

האם קנין סיטומתא קנין דאוי או דרבנן?

אם קידש אשה בדבר הנקנה בסיטומתא, האם מקודשת מהתורה או מדרבנן? והאם קנין דרבנן מהני לדאורייתא במקום שצריך להיות שלו?

האם קטן יכול לתת שקלים לבית המקדש? האם ניתן להקריב מהם קרבנות ומדוע?

מה דין קנין סיטומתא בדבר שאינו קצוב?

סימן רב – דין קניית מטלטלין אגב קרקע או עבדים וקרקע או עבד ומטלטלין או בהמה וכלים שעליה

סעיפים א – ב

האם צריך דוקא לשון אגב ומה הדין אם אמר לו קני המטלטלין עם הקרקע?

קנין אגב קרקע מתי מהני והאם צריך שהמטלטלין יהיו צבורין בקרקע או לא?

כאשר אמר "קנה עם הקרקע" האם מהני לקנות על גבה מטלטלין?

בקנין אגב קרקע, קרקע תלושה שחיברה לקרקע האם מהני לקנות על גבה מטלטלין?

סעיפים יג – טו

חמור טעון פירות והם של הפקר ובא אחד ומשך את החמור על מנת לקנות גם הפירות האם קנה את הפירות? מה הדין אם בא אחר כך אחר והחזיק בפירות למי שייכים הפירות לראשון או לשני, והאם יש בזה הבדל בין זוכה מהפקר לקונה מחבירו?

מקנה בהמה וכלים שעליה כאחד לחבירו באיזה אופן קונה?

סימן רג – כל מטלטלין נקנין בחליפין ומטבע אין נקנה בחליפין

סעיף א

פרט המושג של קנין דברים והמקרים שמדובר בנדון זה. (וראה גם ס"י רד, ז, רמה, א)

סעיף ט

כיצד נקנה מטבע שאינו ברשותו? פרט מטבע שבעין ושאינו בעין.

סעיף י

מה הדין אם הקנה בקנין אחד שני דברים ועל אחד מהם הקנין אינו חל האם יקנה את השני?

הקנה בחליפין מעות ומטלטלים ביחד מה הדין בזה, וכן אם הקנה דבר שלא בא לעולם עם דבר שבא לעולם? ומאי שנא בין שני המקרים?

סימן רד – אימתי מקבל החוזר בו מי שפרע ומתי נקרא מחוסר אמנה

סעיף א

מתי מי שסיכם עם חברו על מכירת חפץ וחזר בו מקבל מי שפרע? (ראה גם סעי' ב)

אם עשו קנין המועיל עד מתי יכולים לחזור בהם ולבטל את המקח? פרט בקנין סודר, משיכה, הגבהה, מסירה, קנין כסף, שטר, חזקה, קנין ד' אמות בסימטה (ראה ר, א), תקיעת כף (ראה רא, א), ומה הטעם?

לוקח שנתן הכסף למוכר עבור החפץ ועדיין לא משך, ונמצא שיש כאן אונאה בשתות, והמתאנה רוצה לחזור בו אף שהמתאנה מוכן להחזיר לו דמי אונאה, האם יש לחייבו במי שפרע?

סעיף ה

האם יש מי שפרע בקרקעות?

מה הדין אם נתן כסף על קרקע במקום שכותבים שטר ואחד מהם חזר בו, האם יש לחייבו מי שפרע?

במקום שכותבים את השטר ונתן כסף ולא נתן שטר, האם יש מי שפרע אם חוזר?

סעיפים ח - ט

הבטיח לחבירו לתת לו מתנה ולא נתן, האם הוא נקרא מחוסר אמנה?

הבטיח ליתן לחבירו מתנה וחזר בו, מה יהיה הדין כשהיתה המתנה מרובה או כשהיתה המתנה מועטת? ומה הדין אם היה המקבל עניי? (ראה גם לקמן רמג, ב)

סעיף יא

האם יכול מי מן הצדדים לחזור בו מעסקה באופן שעילת החזרה היא שינוי השערים במחירי השוק?

סימן רה - דין מוכר מחמת אונס ומסר מודעא ובטלה**סעיף א**

תליוהו וזבין, מה הדין במכר?

אדם שנאלץ למכור מחמת עלילה ואח"כ נתבטלה, אימתי המקח בטל?

אם אדם טוען שנכנס ללחץ עקב בחובות ועל כן חתם על ההסכם של מכירה או קניה מה הדין?

האם יש הבדל במתנה בין אונס קל ואונס גדול?

חמסן שחטף חפץ מחבירו ונתן לו את דמיו, האם דינו כמו שאנסוהו שממכרו ממכר? אם סבור אתה שיש חילוק ביניהם ציין מהו החילוק ובמה הם שונים.

מה הדין אם מסר מודעה, ומה הם התנאים למסירת מודעה זו?

ראובן מכר לשמעון חפץ ולפני שמכר מסר מודעה בפני שני עדים שהוא מוכרו מחמת אונס ולאחר זמן בא שמעון ותבעו לראובן ורוצה לבטל את המכר הואיל ונודע לו שראובן מסר מודעה ובאונס מכר לו וראובן משיב נכון מסרתי מודעה לפני המכר אך עתה כבר השלמתי עם המכר מה הדין?

סעיפים ב. ו (עם סימן רמב סע' א - ב)

במה חלוק מכר ממתנה כשהיה באונס?

מה ההבדל בין בירור טענת אונס במכר לבירור טענת אונס במתנה?

באם מסר מודעה על מתנה וגט בלא אונס האם מועיל מודעה ומה הדין במכר?

תליוהו וזבין, מה הדין במכר (לעיל סעי' א), במתנה, במחילה ופשרה (סעי' ג)?

אם נתן מתנה כדי להיפטר מאונס שלא היה במיוחד על מתנה זו, האם המתנה קיימת?

סעיף ג

מה דין מודעא בפשרה?

מה הדין בתליוהו ועשה פשרה או מחילה?

סעיף ד

כפה את חבירו למכור לו בזול, האם המקח קיים?

סעיף ז

מהי הגדרת תליוהו? פרט!

מה דין הטוען שחתם על הסכם גירושין וויתר על חלק מהרכוש שלו מחמת לחץ שאיימו עליו שיכו אותו?

סעיף יב

האם יש חילוק בין אנסוהו אחרים לאונסיה דנפשיה?

אם אדם טוען שנכנס ללחץ עקב חובות ועל כן חתם על ההסכם של מכירה או קניה, מה הדין?

מה הדין בתליוהו לקנות?

סימן רו – דין כשאמכור אמכור לך במאה ומכר לאחר ביותר או שאמר אמכרנה לך כמו שישומו אותו ב"ד

סעיף א

אם אמכור שדה זו הרי היא מכורה לך, ומכר לאחר, האם קנה הראשון?

סעיפים ב – ד

מוכר ולוקח חתמו על זכרון דברים למכירת דירה האם יכולים לחזור בהם, ואם רק דיברו ביניהם וסיכמו מחיר ואח"כ אחד מהם רוצה לחזור האם יש איסור בדבר, ואיך מכריעים בזה להלכה?
 מהו תוקפם הקנייני-ההלכתי של 'זכרון דברים' ושל 'חוזה מכר' בעסקאות מקרקעין?
 חוזה מכירה הנהוג היום האם קונה על פי דין תורה, או האם זקוקים לקניינים נוספים?
 האם יכול מי מן הצדדים לחזור בו מהעסקה בטענה כי טרם הושלם הרישום בטאבו?

סימן רז – המוכר נכסיו על תנאי ודיני אסמכתא והמחייב עצמו בדבר שאינו חייב בו

סעיף ב

קיימא לן דאסמכתא לא קניא, הסבר מה ההבדל בין תנאים רגילים לאסמכתא? (ראה גם סעיף ג)

סעיפים ג – ד

ראובן המתגורר במדינת הים החליט לעלות להשתקע בארץ ישראל. טרם צאתו ציוה לחלק את רוב רכושו למוסדות צדקה. לאחר ששהה בארץ מספר חדשים כבדו עליו חבלי הקליטה והחליט לחזור למקומו באותה מדינה. האם יוכל לחזור בו ולבטל את דבריו הראשונים?
 אימתי אין אנו צריכים למשפטי התנאים כדי לבטל מקח ואימתי גם דברים שבלב הוי דברים?

סעיף י

לוקח שלא קנה את השדה משום חיסרון אסמכתא מה הדין הפירות שאכל? ומתי מחילה בטעות הוי מחילה?

סעיף יא

אם נתן ערבון לחבירו ואמר לו אם אחזור בי הערבון מחול לך, והמוכר אמר אם אחזור בי אכפול ערבונך, וחזר אחד מהם, האם יש בזה דין אסמכתא?
 מה הדין בראובן שהיתה לו פרה והיה ירא לשוחטה שמה תמצא טריפה ואמר לו שמעון שחוט ואם תמצא טריפה אתן לך בשביל בשרה כך ואם תמצא כשירה כך, ונתן שמעון משכון ביד שלישי ושחט ראובן את הפרה ונטרפה וחזר בו שמעון האם הוי אסמכתא? האם חייב לשלם מדין אחר?

סעיף יג

מה נקרא אסמכתא? כתוב שלוש דעות הראי' שכתב הב"י, כמו מי פסק מרן וכמו מי פסק הרמ"א? לפי זה האם סעיף בחוזה מכירה ולפיו מי שיבטל את העסקה יתחייב לצד השני 10% מסכום העסקה תקף או שהוא אסמכתא ומדוע?

הסבר מה ההבדל בין תנאים רגילים לאסמכתא?

הסבר מהו ההבדל בין התנית תנאים בהסכם מסחר או קידושין לבין דין אסמכתא?

אם אמר אם אוביר ולא אעבוד בשדה אשלם במיטבא, האם זה נחשב אסמכתא?

אשה שהתחייבה בהסכם הגירושין שאם תתבע מזונות מבעלה עבור הילדים תשלם לבעל כל הפסדיו שיהיו לו בגלל תביעת המזונות, אחר הגירושין תבעה אותו האשה שישלם מזונות ונאלץ לשכור עורך דין וגם הפסיד שכר יום עבודתו הקבועה, האם חייבת האשה לשלם לו הפסדיו?

מה התוקף ההלכתי של סעיפי הקנסות בהסכמי מכר, או שידוכים (ראה סעיף ט"ז)? הבא פתרונות הלכתיים לשאלה זו (ראה עוד בסעי' הבא)?

מה הדין במשרתת או מורה או קבלן שקיבלו ביצוע משימה והתחייבו שאם יחזרו בם ישלמו סכום גדול, האם יש בזה אסמכתא?

האם אסמכתא אינה קונה הוא מדאוריתא או מדרבנן?

האם בגוי יש דין אסמכתא?

סעיפים יד – טו

האם קנין מעכשיו מועיל לסלק אסמכתא?

באיזה אופנים אפשר לסלק דין אסמכתא (מנה לפחות 3 היכי תמצוי שיש בהם כדי לבטל אסמכתא)?

מה הדין בזוג ששיכלו את בתם בתאונה והוציאו צו ירושה ע"ש האם לאחר שהאב קיבל בקנין ואמר 'אני מקבל קנין מודה ומתחייב שכל חלקי בירושת בתי שייך לאם מעכשיו', לאחר שנים קיבלו פיצויים בסכום של מליון ש"ח, האם טוענת שהכל שייך לה והאב טוען שזה לא בכלל קנין שעשה מה הדין? מבחינה הלכתית! (צל"ע)

סעיף טז

מהו תיקון חכמי ספרד?

קנסות שנהגו להתחייב בשידוכין מפני מה אין בזה משום אסמכתא?

סעיף יח

שטר שכתוב בו שראובן חייב לשמעון מנה וזמן פרעונו הוא ביום פלוני ואם לא יפרע באותו יום יתחייב לשלם לו סכום מסויים, וכתוב דלא כאסמכתא וכו', האם חייב ראובן לשלם אותו סכום שהתחייב בו אם לא פרע בזמן המסויים או לא?

סעיף יט

האם תקיעת כף מועיל באסמכתא? האם לאחר תקיעת כף יכולים לחזור בהם? האם יש חילוק בתקיעת כף אם זה לעצמו או עבור אדם אחר? האם יש חילוק בין יד ימין ליד שמאל?

אם התחייב באסמכתא ונשבע לקיים את התחייבותו האם שבועה מוציאה את חסרון האסמכתא וחייב גם מדין התחייבות? מה נפק"מ בין חיוב מדין שבועה ובין חיוב מדין אסמכתא?

אם נשבע או נדר על קיום האסמכתא, האם זה מועיל לחייבו?

מה הדין בעשה קנין ונשבע על אסמכתא, האם יכול להישאל על השבועה?

סעיף כ

מפני מה המחייב עצמו בדבר שלא היה חייב אין בו אסמכתא?

סעיף כא

ראובן נתחייב לשמעון לספק לו מזונותיו למשך כמה שנים וקבלו ממנו קנין האם הוא משועבד לספק לו את מזונותיו או לא?

סימן רח – מקח שנעשה בצד איסור

סעיף א

כאשר נעשה מקח באיסור האם חל? במקרים שחל, מדוע אין בזה בעיה של "אי עביד לא מהני"?

מה הדין במכר חפץ באיסור ריבית?

מה הדין בנשבע שלא למכור ועבר ומכר? ומה הדין אם מכר על ידי שליח?

אם עשו הסכם קנייני בכתב ביום השבת האם ההסכם מחייב?

מקח שנעשה בשבת האם חל המקח? (ראה רלה/כח)

מכר חפץ מוקצה ביום שבת ובמוצ"ש מכרו לאחר מי קונה?

מצא מציאת מוקצה ביום שבת ולקחו ובמוצ"ש חברו תפסו ממנו מי קונה?

סימן רט – המקנה דבר שאינו מסויים או שלא בא לעולם

סעיף ד

אם הקנה דבר שלא בא לעולם וקדם הקונה ותפס, האם מהני תפיסתו?
האם ניתן להקנות דבר שלא בא לעולם, לכשיבוא לעולם? והאם מועילה תפיסת הלוקח בדבר שלא בא לעולם?
ציין את המקור.

האם יש הבדל בין בריא לשכיב מרע?

אם הקנה קנין אחד למי שבא לעולם עם מי שאינו בעולם האם הקנין חל?

האם ניתן לשעבד ולמחול דבר שלא בא לעולם?

סעיף ה

ראובן מכר לשמעון דבר שאותו יום לא היה ברשותו ולאחר זמן ראובן קנה אותו דבר שמכר, שמעון טוען שקנה אותו דבר רק כדי לעמוד בדיבורו, ראובן משיב שקנהו רק לעצמו, עם מי הדין?

מכר דבר שאינו ברשותו, ושוב קנה אותו המוכר האם חייב לקיים את המכר?

סעיף ו

בקנין כסף שהפקיעו חז"ל, האם ניתן להתנות עליו להקנות בו? (ראה קצח,ה) ואיך ניתן להתמודד עם מכירת סחורה שאינה ברשותו כשאינה עדיין בעולם? המוכר מטלטלין דשלבל"ע או שאינו ברשותו ונותן הקונה כסף, האם יהיה בזה מי שפרע?

מנהל ישיבה סיכם עם מנהל חנות ירקות שכל שבוע יספק לישיבה כמות מסויימת של ירקות במחיר קבוע, ניתנו המחאות בתאריכים דחויים, לאחר כמה חדשים עלו המחירים וטוען מנהל החנות שקשה לו לעמוד בהתחייבות, האם המקח קיים? ואם על החוזר בו יש מי שפרע?

סעיף ז

מכר שדה ושייר פירות לאחר האם יקנה האחר? שייר לעצמו האם הבנים יורשים כמו שחולקים מתנת שכיב מרע?

סעיף ח

האם ניתן להתנות בדבר שלא בא לעולם?

האם ניתן להסתלק בדבר שלא בא לעולם?

סימן רי – המקנה לעובר שלו או לעובר אחר

סעיף א

המזכה לעובר שלו או של אחר, מה הדין? ואם אמר לכשיוולד או לא אמר, מה הדין? והאם יש חילוק בין בריא לשכ"מ, ומה הדין בבן בנו?

באיזה דין יש הבדל בין אם האב הוא המקנה לבין אדם אחר?

דעתו של אדם קרובה אצל בנו, האם יש חילוק בין אבא לסבא, ובין אבא לאמא, והאם יש הבדל בין בריא לשכ"מ, ומה הדין בירושה דממילא?

מה הדין במוכר דבר שלא בא לעולם לבנו, האם זוכה או לא?

הלכה אין אדם מקנה למי שאינו בעולם, באיזה מקרה אדם מקנה למי שאינו בעולם, ציין את כל התנאים הדרושים כדי שהקנין יחול?

סעיף ג

אם הקנה קנין אחד למי שבא לעולם עם מי שאינו בעולם האם הקנין חל?

אמר לחבירו קנה נכסי אתה ובהמה זו, מה הדין בזה?

סימן ריא – דין דבר שלא ברשותו והכותב נכסיו לבנו לאחר מותו

סעיפים א – ב

אדם שאמר לחברו מה שאירש מאבא מכור לך או מה שאירש מאבא היום מכור לך או מה שאדוג היום מכור לך האם זה תופס?

הפקיר דבר שאינו ברשותו האם חל הפקר?

סעיף ז

פקדון או מלווה ביד אחרים בשטר או בע"פ אם יכול המפקיד או המלווה למכור לאחרים ובאיזה קנין, מה הדין אם הנפקד כבר בפקדון?

סימן ריב – דין מקנה דירת בית או הצירו או מקדיש דבר שלא בא לעולם

סעיף א

קיי"ל שאי אפשר לעשות קנין על דבר שאין בו ממש כגון זכות שימוש וזכות אכילת פירות. מה האופן המועיל להקנות דבר שאין בו ממש?

כיצד מועיל קנין בזכויות יוצרים?

סעיף ד

מה הפרש בין המוכר קרקע לזמן קצוב ובין המקנה אותה לפירות?

סעיף ז

אדם רוצה לתת את פירות פרדסו לכשיגדלו/לקנות קרקע לטובת גמ"ח, באיזו לשון תחול ההתחייבות? במקרה שמת לפני שנתן, האם היורשים חייבים לקיים את דבריו?

הקדיש קרקע שאינה ברשותו האם חייב לקיים את דבריו? ואם הקדיש ריווח עתידי ולא הפריש אותו האם חייב לשלם לאחר זמן? (וכן לקמן)

האם אמרינן מצוה לקיים דברי המת בדבר שלא בא לעולם?

סעיפים ח – ט

קנה קרקע והיה בדעתו לכוון ממנו הקדש ולא הוציא מפיו כלום, האם חייב לכוון את ההקדש?

גבאי צדקה לאחר תפילת שחרית הרים קולו וביקש צדקה מהמתפללים ואחד המתפללים חשב או אמר שייתן לו סכום מסוים, האם יכול לחזור בו?

סימן ריד – המוכר בית סתם מה נמכר עמו

סעיפים ד – ה

האם ניתן להוריש אויר לדירה? (ראה סימן רעו, ו) ומה הדין להקנות? וכן מה יהא הדין בשניור? באר ופרט דעת השו"ע והרמ"א.

סימן רכ – המוכר את הספינה וקרונן וצמד בקר ופרה וחמור ושפחה

סעיפים ט – י

המוכר לחבירו פרה או אתון או שפחה, באילו מקרים המכירה כוללת גם עובר או ולד? איך תתיישב סוגיית "מחליף פרה בחמור וילדה זה אומר עד שלא החליף וזה אומר לאחר שהחליף" עם הסוגיה דלעיל?

סימן רכב – שנים חלוקים על המקח ושאר טענות שבין המוכר והלוקח

סעיף א

מכר קרקע לשנים וכל אחד אומר לי מכר, מה הדין, ואם המוכר הוא מפסולי עדות האם ישתנה הדין?

סעיף ב

קנה מחמשה בני אדם ואינו יודע ממי קנה, מה הדין? שנים שהפקידו אצל ראובן, האחד מנה והאחד מאתים ואינו יודע מי הם מה הדין והאם שונה דינו? מה הדין בבא לצאת ידי שמים?

סעיף ד

מה הדין אם יש ספק אם היה תנאי במכירה?

מוכר אומר מכרתי ואיני יודע למי, ובא אחד ואמר לי מכרת, מה הדין?

סימן רכג – המחליף פרה בחמור וילדה, או מי שיש לו ב' עבדים או ב' שדות

סעיף א

מחליף פרה בחמור ומשך בעל הפרה את החמור וילדה הפרה ושני הצדדים נחלקים מתי, כמי הדין? ואם אינם יודעים מתי ילדה מה הדין?

סימן רכד – המחליף פרה בחמור או שקנה ונמצא נקב בבית הכוסות

סעיף א

מחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה ומת החמור ושני הצדדים נחלקים מתי מת, מה הדין?

המוכר בהמה לשחיטה ונמצאת טריפה על מי להוכיח מתי נולד והאם גם על טריפות של סירכא ישנה? (ראה גם לקמן רלב, יא)

סימן רכה – אם קבל עליו כל אונס שאירע או התנה בפירוש שלא יהיה עליו אחריות

סעיף א

מהי מידת אחריות המוכר לגבי קרקעות או מטלטלין שמכר?

סעיפים ב – ד

האם יש טענת אונס על תנאים של מקח וממכר?

ראובן שכר חברת הובלה להוביל ספינת משא מת"א לנמל אשדוד כדי להטעינו על הספינה המפליגה ביום פלוני והחברה קיבלה על עצמה והתחייבה בכל אונס שיארע. ובינתיים הוכרזה שביתת תחנות דלק בכל הארץ ועל ידי כך נמנע מן החברה להוביל את המטען בזמן, השוכר תובע מן החברה לפצותו על כל ההפסדים שנגרמו לו שהרי התחייבה בכל האונסים, החברה משיבה מה עלינו לעשות הרי הוכרזה שביתה של תחנות דלק בכל הארץ, מה הדין?

סימן רכו – המוכר שדה שלא באחריות או יצא עליו קול ערעור

סעיפים ב – ג

מוכר שפירש שמוכר שלא באחריות כלל, איזה סוג של אחריות חלה עליו בכל אופן?

הלכות אונאה ומקח טעות

סימן רכז – עד כמה הוה מחילה או חזרת האונאה ושליח שטעה ואחים שהלקו וטעו

סעיפים ג – ד

באונאה במקח יותר משתות אם שניהם יכולים לחזור בהם או רק המתאנה בלבד, האם יש הבדל בין אם המתאנה תובע החזרת דמי האונאה או לא?

המוכר לחבירו חפץ בששים זוז, ואינו שוה רק נ"א, מה דינו לענין אונאה אם דנים לפי ערך המקח, ולפי זה יש כאן אונאה יתירה על שתות, או דנים לפי סכום הכסף שנתן ושיעור האונאה הוי פחות משתות?

סעיף ה

האם יש דין איסור אונאה בפחות משהו פרוטה?

סעיף ו

האם יש איסור אונאה בפחות משתות?

סעיפים ז - ח

עד מתי יכולים לחזור המוכר או הקונה ולתבוע אונאה, יש לפרט הדין אם הקונה כבר שילם וביד מי המקח? (וראה גם סעיף י"ז)

אם המוכר התאנה ונחלקו המוכר והקונה אם המוכר ראה חפץ דומה ולא תבע, האם הוא יכול לתבוע אונאה?

אם הקונה ידע מהאונאה ושתק האם יכול לחזור בו?

סעיף ט

אם נחלקו האם השתנה השער על מי להביא ראיה?

סעיף יד

סוחר שקונה ומוכר האם יש לו טענת הונאה?

סעיף טו

האם יש טענת הונאה ביהלומים?

סעיף טז

ראובן מכר לשמעון מטבע זר מטבעות ושטרי כסף במחיר הגבוה בעשירית מערכם באותו יום. האם רשאי שמעון לתבוע את ראובן על האונאה?

סעיף יט

מה דין אונאה באכסרה?

סעיף כה

אם קנו על סמך חוות דעת מומחה בתשלום והתברר שיש אונאה, ואי אפשר להחזיר את החפץ, האם המומחה חייב? מה הדין אם הוא מקבל אחוזים מהרווח?

סעיף כו

האם יש דין אונאה בגוי?

סעיף כז

נושא ונותן באמונה, יש לו דין אונאה?

סעיף כט

אם מכר קרקע במחיר יותר מכפול מהשווי, האם יש בזה אונאה?

האם יש דין איסור אונאה בקרקעות?

האם יש איסור אונאה בממון עניים או רבים?

סעיף לב

קיימא לן אין אונאה לקרקעות, האם בשכירות קרקע יש דין אונאה?

האם יש אונאה לשכירות בתיים?

סעיף לג

ראובן שכר שמעון שהוא בעל רכב להסיעו במשך יום שלם וקצב אתו מחיר, ולאחר מכן התברר לשמעון שהמחיר בשוק הוא יותר גבוה האם יכול לטעון שנתאנה?

מה דין אונאה בעובד?

סעיפים לד – לו

האם יש הונאה בביצוע עבודה בקבלנות בקרקע או במטלטלין, ומה הדין אם הקבלן חשב שיש לו לחצוב בקיר בלוקים, וקבע מחיר נמוך, ואחר כך התברר שזה קיר בטון והעבודה קשה ביותר, האם יכול לטעון הונאה?

סעיף למ

ראובן ושמעון אחים, חילקו על תנאי, שמי שיפול לו בית פלוני שיפתח לו פתח למבוי, ולא שמו אל ליבם שיכולים בני המבוי לעכב, ונפל אותו בית לראובן ואומר שמעון אסלק ממך התרעומת של בני המבוי האם יכול ראובן לבטל החלוקה?

סימן רכה – אסור להונות בדברים ולגנוב דעת הבריות ולרמות במקח וממכר

סעיף ו

האם מותר לגנוב דעת גוי? (ראה גם שמח/ב)

סימן רלא – שלא לרמות במדה ובמשקל וכיצד יעשה אותם וכיצד ישקול וחייבין להעמיד ממונים על המדות ועל השערים

סעיף כז – כח

מה המקור לתוקף של הסכמות ותקנות קהל בענין המידות השערים ושכר הפועלים? האם מספיק רוב? ואילו תקנות צריך הסכמת כולם?

מה הדין אם חלק מבעלי אומנויות עשו תנאי ביניהם שכל אחד מהם שיעסוק באומנות חבירו ביום של חבירו יענש וכד' האם תנאים קיים או לא?

האם רשאים בני עיר לעשות תקנות שמחייבות את כל בני העיר ואין היחיד יכול להתנגד?

סימן רלב – המוכר דבר במדה ובמשקל וטעה או שטעה במנין המעות ומוכר דבר ונמצא בו מום

סעיף א

ראובן מכר קרקע לשמעון ונמצא בה מום האם מום בקרקע מבטל המכירה? (ראה גם סעי' ג)

סעיף ג

עד מתי יכול המתאנה לחזור בו ממקח במקרה של אונאה (ראה רכז/ז) ועד מתי ניתן לחזור ממקח כאשר נמצא בו מום? מה הדין הנידון לעיל כאשר עדיין לא שילם, כאשר נאנס ולא יכל לבדוק בזמן, וכאשר כבר השתמש בחפץ?

ראובן תושב באר שבע קנה מכונית משא משמעון שגם הוא תושב באר שבע, על מנת שהיא תקינה, והקונה נסע במכונית כדי להוביל משא לחיפה, באמצע הדרך הרגיש בתקלה ומיד חזר לבאר שבע, ותובע מהמוכר לבטל את העסקה כי מכונית תקינה קניתי ממך והרי היא לא תקינה והמוכר טוען היה עליך להודיעני מיד כשהרגשת בתקלה, עם מי הדין?

ראובן קנה פרשיות תפילין מהודרות מסופר סתי"ם, בהגהה אחר שנה נמצאו הפרשיות פסולות מעיקרון, האם יכול לתבוע את דמי הפרשיות מהסופר?

סעיף ד

ראובן מכר כלי לשמעון ונמצא פגום פגם המפחית אותו מדמיו, האם ראובן יכול לומר לשמעון קח את הכלי ואני אשלם לך דמי הפגם? ומה הדין אם שמעון מוכן לקחת את הכלי ואומר לראובן אקח את הכלי בתנאי שתשלם לי דמי הפגם?

סעיפים ה – ז

יש מומים שמבטלים המכירה ויש שאין מבטלים, ונאמר בזה כלל איזה מומים מבטלים איזה אינם מבטלים, מה הוא הכלל?

מה מקרי מום לבטל מקח, ואם המוכר התנה על מנת שאינך חוזר במום, האם מהני התנאי?
ראובן מכר לשמעון 'קרקע חקלאית' על דעת שכבר הופשרה לבניה אלא שלאחר מכן הוברר לקונה שטרם בוצעה ההפשרה, האם חשיב מום במקח?

סעיפים יא – יב

המוכר לחבירו מטלטלין או בהמות ונולד מום וקשה לקבוע מאמתי המום מי צריך להוכיח (ראה רכד, א), ואם לטריפות של סירכות יש דין מיוחד? ומה הדין בספק טריפה לענין טענת מום?
מה הדין באם התנה המוכר שלא יהיה טריפה ונמצא שהיה נבילה?

סעיפים יג – יד

מכר דבר שיש בו מום והקונה עשה מום אחר בממכר טרם שנודע לו המום, ורוצה להחזיר את המקח, האם חייב לשלם למוכר עבור תיקון המום שעשה בו?

סעיף טו

מכר בית לחבירו ונמצא בו מום שמבטל המקח, ובא להחזירו למוכר, האם חייב לשלם לו שכ"ד על התקופה שדר בו?

סעיף יח

אדם שקנה שור מחבירו מסרסור והעמידו ליד שוורים שלו והשור לא אכל ומת, והתברר שלא היו לו שיניים והסרסור לא ידע מזה, על מי חוזר הלוקח?

מה הדין באם אדם קנה מסרסור מטיל בחזקת בדיל, ואחר כך מתברר שהיה בו כסף. למי שייך הכסף?

ראובן קנה מגוי כלי בחזקת כלי נחושת ומכרו לשמעון, אחרי זמן מצא שמעון שהיה הכלי כלי כסף מצופה נחושת, האם יכול ראובן לטעון למקח טעות ומדוע? ומה הדין אם היה הכלי כלי כסף אלא ששניהם לא היו מבינים בדבר? ומה הדין אם מכר לחבירו חצר והקונה חפר בור ונמצא בו אוצר למי שייך האוצר? ומדוע? האם שייך בזה קנין חצר ומדוע?

סעיפים כ – כב

על מי מוטלות הוצאות החזרת המקח שנמצא בו מום?

ראובן קנה משמעון רכב בירושלים והודיעו שהוא מוליכו לת"א למכרו שם, כשהגיע לת"א נמצא בו מום (המנוע התקלקל), על מי חל הוצאות ההולכה והחזרה? הבא מקור לכך. האם יש חילוק אם הודיע לשמעון שהוא מוליכו לת"א או לא?

הלכות מקח טעות, מה דין העושה מעשה ומתוך כך נמצא שהוציא חבירו הוצאות לאיבוד? הבא דוגמאות לכך. מה הדין בהוציא הוצאות על פיו? הבא דוגמאות לכך.

סימן רלד – המוכר דבר איסור ואכלו הלוקח

סעיפים א – ב

מה הדין השוחט בכור ומכרו ואכלו הבשר או שחט פרה ומכרה ואכלו הבשר ונודע שהיא טריפה?

מי שמכר איסורי הנאה לחבירו והקונה אכלם האם חייב לשלם? ומה הדין אם הלוקח ערבם עם אוכל שלו ובישלם יחד האם המוכר חייב לשלם על כל התערובת? אימתי אינו חייב לשלם?

המוכר חלב לחברו ואחרי שהלוקח שתה החלב נודע לו שזה היה חלב בהמה טמאה, אם יכול לדרוש בחזרה את הדמים?

סעיף ג

האם יש הבדל בהלכות מכירה בין מכר דבר האסור מן התורה לבין דבר האסור מדרבנן, מה ההבדל ומה הסברא בזה?

במקרה שנודע שהחלב שקנה הוא חלב בהמה טמאה, מה הדין אם לפני ששתה עירב את החלב בששים של היתר אם חייב הלוקח לשלם למוכר דמי החלב, או יכול אף לדרוש החזרת הכסף אם כבר שילם למוכר דמי החלב?

סעיף ד

האם הדין הנ"ל (סעיף א) שונה באיסור הנאה?

סימן רל"ה – קטן וחרש ושומה ושכור מתי מוכר מטלטלין והקונה בשבת וביום טוב

סעיף א

מה דין קטן לבצע קניה או מכירה של קרקעות או מטלטלין?

סעיף ד

קיי"ל קטן מקחו מקח במטלטלין, איך הדין אם נתן הקטן מעות על חפץ וחזר בו או שחזר המוכר האם יש מי שפרע?

סעיף ה

האם קנין סודר מועיל בקטן? (וראה רמג/כג גבי קטנה)

סעיפים ח – י

מה דין מתנת קטן? (וכן לעיל סעי' א' ב')

מה דין קטן לתת או לקבל מתנה?

סעיף יג

מי שמכר בנכסי אביו ומת ובאו קרוביו וערערו שקטן היה בשעת מכירה ובקשו לבדקו האם שומעים להם? הבא שלושה טעמים לדין זה.

סעיף טו

האם קטן יכול לתת או לקבל הלוואה?

האם קטן שלווה כסף חייב לשלם כשיגדיל?

סעיף טז

האם קטן שהיה ערב חייב לשלם כשיגדיל?

סעיף כה

מקח שנעשה בשבת האם חל המקח?

סימן רל"ז – המחזור אחר דבר לקנותו וקדם אחר וקנאו

סעיף א

עני המהפך בחררה, פרט דין זה במכר, מתנה, הפקר, הקדש, קרקעות ומטלטלין? באופן שעבר איסור האם חייב להחזיר המקח?

האם דין עני מהפך בחררה נאמר גם בשכירות?

סעיף ב

מלמד פרטי שעובד אצל אדם אחד האם השני רשאי לשוכרו?

אדם שיש לו מוסד חינוכי פרטי שיש בו צוות עובדים בהוראה ובתחזוקה, האם רשאי חברו למשוך עובדים ממנו באיזה שהיא טענה?

סימן רל"ח – כותבין שטר למוכר ולא ללוקח

סעיף א

מתי כותבין שטר למוכר בלעדי הקונה?

הלכות מתנה

סימן רמא – מתנה במה תתקיים וכן המחילה והנותן דבר שאינו מסויים

סעיף ב

מתנה נקנית בא' מדרכי הקניינים, ציין לפחות ארבעה מקרים שבהם המתנה נקנית בדיבור בלבד. באם היה לו חפץ ביד חבירו ואמר לו מחול, האם מחילתו מחילה?
האם ישנם דברים שיכולים להעביר בעלות בדיבור בעלמא ומבלי מעשה קנין? באר ונמק.
מוחל חוב ויש בידו שטר או משכון אם מהני המחילה וכיצד מכריעים להלכה בדיון זה?
האם מועילה מחילה כשיש פיקדון, שטר או משכון? מה דין מחילה שלא בפניו? ומה דין מחילה בטעות?
מכר חפץ לנפקד אם קנה מדין חצר? מה הדין אם נתן חפץ לנפקד?
קיי"ל אדם יכול לזכות מתנה לחבירו על ידי אדם שלישי, מה הדין אם אדם מחל לחבירו על חוב שיש לו עליו בפני עדים, האם זכה החייב ואין בעל החוב יכול לחזור בו או לא, אע"פ שהמחילה לא היתה בפני החייב?

סעיף ה

נתן את כל נכסיו לבניו מחיים, כדי שלא תהנה אשתו מנכסיו, האם רשאים הבנים לפרנס את אשתו?

סעיף ו

במתנה על מנת להחזיר האם צריך הקנאה חדשה או שממילא היא חוזרת? והאם ניתן לומר לפי זה שאפשר להקנות לולב לקטן בחג הראשון של הסוכות?
הסבר את יסוד דין 'מתנה על מנת להחזיר' ועפ"י את ביאור הגמרא "לא ליקני אינש לולבא לינוקא ביומא טבא"
מי שנתן מתנה על מנת להחזיר ומקבל המתנה הקדיש אותה האם ההקדש חל? (לקמן סעי' ז) האם על המחזיר להקנות אותה בקנין במועד החזרה? באר לפי כל שיטה את דין הקנאת אתרוג לקטן בסוכות ביו"ט ראשון.

סעיף ז

ראובן נתן לשמעון שור על מנת להחזיר והלך שמעון והקדישו והחזירו לראובן האם הוא מוחזר בזה או לא? ומה דינו של השור האם הוא קדוש או לא?
מה הדין כאשר המקבל במתנה על מנת להחזיר הקדיש את החפץ והאם יש נפק"מ בין אמירת הנותן 'על מנת שתחזירהו' או 'על מנת שתחזירהו לי'?
בנותן מתנה על מנת שהמקבל ייתן לו מאתיים זוז, ומת הנותן או המקבל, האם ניתן שהיורשים יקיימו את התנאי? התייחס לנוסחים שונים של תנאי.
הנותן לחבירו מתנה על מנת להחזיר, והמקבל החזיר רק את דמי המתנה ולא את גופה, האם המתנה עומדת בתוקפה?
במקרה שהתנו שהמקבל ייתן חפץ מסוים לנותן, באילו מקרים ניתן לתת את דמי החפץ במקום החפץ? ואם המקבל נדר את החפץ הזה לצדקה, האם הוא רשאי להמירו בשוויו?

סעיף ח

נתן מתנה לחבירו על מנת להחזירו בזמן מסוים, והדבר נגנב או מת, א. האם חייב לשלם לו? ב. האם צריך לשלם לו מה שנהנה מהמתנה? ג. מה הדין אם פשע?

סעיף יב

מה דין תנאי שהתנה שלא כדין התנאים האם חייב לקיימו?

סימן רמב – דין מתנה באונס ומסירת מודעא ומתנה טמירתא

סעיף ו

קיי"ל שכל הנותן מתנה בין של בריא ובין של שכיב מרע צריך שתהא גלויה ומפורסמת, מה הדין בשכיב מרע שאמר אל תגלו מתנה זו אלא לאחר מותו?

סימן רמג – דין המזכה לחבירו על ידי אחר ורוצה הנותן או המקבל לחזור בו

סעיפים ב – ג

הבטיח ליתן לחבירו מתנה וחזר בו, מה יהיה הדין כשהיתה המתנה מרובה או כשהיתה המתנה מועטת? (ראה רד"ח ו-רמא/א) ומה הדין אם היה המקבל עני?

סעיפים ו – ז

מדינא דגמרא, ראובן שכתב שטר מתנה כדלהלן "אתם העדים פלוני ואלמוני כתבו מתנה ממני ראובן לשמעון שדה מסוימת או מטלטלין" האם מתנתו מתנה? פרט – האם קנה או לא, האם מהני תפיסה, ואם כתב בו קנין משתנה הדין?

סעיף טו

אימתי ניתן לזכות על ידי קטן לאחרים, ואם יש היכי תימצאי שקטן יכול לזכות לעצמו?

מה דינו של קטן לענין לזכות בחמשה סלעים של פדיון הבן?

סעיף יח

האם בית הדין יכולים לפדות בכור שמת אביו?

האם אשה יכולה להפריש חלה מעיסה של חבירתה עבור חבירתה?

סעיף יט

מה דינו של קטן לזכות בקנין אגב?

סעיף כג (עם סימן רלהו והקדמת הנתיבות לסימן ר')

האם יש קנין חצר בקטן קטנה וגוי?

מה דינו של קטן לזכות בקנין אגב?

סעיפים כד – כה

ראובן זרק חפץ לביתו של שמעון שיקנהו במתנה ונכנס בפתח אחד ויצא בפתח השני ובעוד החפץ באויר חזר בו ראובן האם קנה שמעון? ומה הדין כשזרקו ראובן מגגו לחצר שמעון וחזר בו בעודו באויר האם קנה שמעון?

סימן רמה – הכותב נתתי שדה פלוני לפלוני והאומר נתתי שדה פלוני לפלוני והוא אומר לא

נתת לי

סעיפים א – ד

האם קנין "אתן" מועיל או לא מועיל?

פרט המושג של קנין דברים והמקרים שמדובר בנדון זה. (וכן לעיל רג,א)

ראובן שכתב בשטר שדה פלונית אתן לשמעון האם זכה שמעון? ומה הדין אם אמר אתן לפלוני וקנו מידו? אם לא נתן הנותן ומת האם מוציאים מירשיו?

האם לשון נתתי או אתן מועילים בקנין? ואם מת הנותן האם מוציאין מירשיו?

מה הטעם למנהג שהורי חתן וכלה עושים פעמיים תנאים, אחד בזמן השידוכין והשני בשעת החופה?

סעיפים ד – ו

האומר נתתי את השדה לפלוני והקונה מכחיש ואומר שלא קיבל, מי אוכל את הפירות, ומדוע?

סעיף ט

ראובן נתן שדה לשמעון בשטר מתנה, ואח"כ החזיר שמעון את השטר לנותן, ומחל על המתנה, האם המתנה בטילה?

סעיף י

הפקיר הלוח נכסיו האם גובין ממנו מלוה ע"פ? ומה הדין אם בע"ח זכה מההפקר אם נאמן לומר שזכה מהפקר ורוצה לגבות פעם שניה?

סעיף יא

ראובן זיכה מתנה ע"י אחר לשמעון וזה שתק ואח"כ צווח שאינו רוצה בה, ובא לוי והחזיק בה, האם זוכה לוי? ומה הדין אם בא ראובן ותפסה מידו של לוי, האם זוכה בה ראובן?

סימן רמו - השומע שמת בנו וכתב נכסיו לאחר**סעיף יז**

מה הדין באם אמר לו אכול אצלי או שבור כדי האם חייב לשלם? (ראה שפ,א) האם יש הבדל בין אם ידע שזה של חבירו ללא ידע?

האומר לחבירו בוא ואכול עמי האם חייב? הבא ראיות מהגמ'. האם חייב מדין נהנה או מדין מזיק? הבא ראיה.

ראובן נסע לעיר רחוקה בהגיעו ליעדו לא מצא אכסניא, אחד מתושבי העיר, שמעון, הזמינו לביתו ללינת לילה ולארוחה, למחרת, הגיש שמעון לראובן חשבון ותבעו לשלם לו עבור הלילה והארוחה, ראובן סירב וטען שקיבל את ההזמנה משום שסבר כי מדובר במצות "הכנסת אורחים" ללא תשלום. מי צודק? הסבר.

בזמננו מי שמסיע את חבירו בטרמפ, האם יכול לתבוע תשלום?

מה הדין מאכיל חתנו ובתו מעבר לזמן שהתחייב?

המפרנס יתום האם יכול לתבוע שכרו?

היה אוכל בבית התבשיל בחינם והזמינו לאכול אצלו ותובע האם חייב?

סימן רמוז - השולח הפצים לבני ביתו ולא פירש היאך יחלקום**סעיפים א - ב**

מי שהיה במדינת הים ושלח בגדים מעורבים או תכשיטים שונים ואמר לשליח שיתנם במתנה לביתו, והיו בהם דברים הראויים גם לבנים ולבנות ואין לו לא אשה ולא בנות, למי השליח צריך ליתנם? נמק.

מי שהיה לו בנים מאשה אחת ועמד לשאת אשה שניה והתנה עם בניו שהיו לו מהאשה הראשונה שחצי מהירושה יטלו אותו בניו שיהיו לו מאשתו השניה, ונולדו לו מהאשה השניה רק בנות, האם הבנות נוטלות חצי מהירושה או לא?

סעיף ג

הנותן מתנת שכ"מ לבניו ולבנותיו מה הדין?

סעיף ד

מחלק נכסיו מחמת מיתה, וכתב שיחלקו יתומי אחותו ויש בהם בנים ובנות, גדולים וקטנים, האם כולם בכלל?

סעיף ה

הנותן מתנת שכ"מ לבניו ולאדם זר כיצד מחלקים את הממון ביניהם?

שכיב מרע שאמר נכסי לקרובי או לקרובתי מי נכנס במסגרת קרובים?

סימן רמה – הנותן מתנה לחבירו ואמר ליה ואחריך לפלוני

סעיפים א – ב

קיי"ל נכסי לך ואחריך לפלוני אין לשני אלא מה ששייר ראשון. האם יש חילוק בזה במתנת בריא למתנת שכיב מרע? האם יש חילוק אם הראשון ראוי ליורשו או זר? מה הדין אם גם השני ראוי ליורשו?

נכסי לך ואחריך להקדש ומכר הראשון האם מה שעשה עשוי או אמרין כל דלהקדש ככתובים וכמסורים דמי? היש חילוק בין הקדש להקדש בדין זה?

סעיף ז

מה הדין אם אמר ואחריך לפלוני מעכשיו?

סעיף ט

הנותן מתנת שכי"מ לבניו ולבנותיו מה הדין? (ראה רמז/ג) והאם בעלה של הבת יורש אותה אם תמות קודם האב?

סעיף יב

כתב לחבירו שנתן לו ד' אמות ואגבן כל מטלטלין וקרקעות, האם קונה הכל ומה הדין אם היה במטלטלין ספר תורה?

סימן רנ – דין מתנת שכיב מרע במקצת או בכולה בלא קנין ובקנין

סעיף א

מהן התנאים הדרושים כדי שיהיה למתנה דין מתנת שכיב מרע? (וכן לקמן)

סעיף ב

מתנת שכיב מרע בכל דקיי"ל אם עמד חוזר, היאך הדין אם קנו מיזו? מה הדין אם התנה שלא יוכל לחזור?

באלו מקרים גם במתנת שכיב מרע אם עמד אינו חוזר? (וראה גם סע' ג)

מה הדין שכי"מ שמחל חובו לחבירו ועדיין הוא בחוליו האם יכול לחזור בו?

סעיף ג

מתנת שכיב מרע בכל דקיי"ל אם עמד חוזר, מה הדין אם הודה?

סעיף ד

מה ההגדרה של שכיב מרע ומה דין מתנתו? (וראה גם סע' ה')

באיזה מקרים גם במתנה במקצת דינה כמתנת שכיב מרע? (וראה גם לקמן ז' ו-ט')

סעיף ה

מהו גדר שכי"מ, האם: א. פיסח ב. סומא ג. גידם ד. חושש בראשו ה. כאב עיניים ו. כאב רגליים, נחשב שכי"מ?

מה ההגדרה של שכיב מרע ומה דין מתנתו?

האם צריך החולה לומר שהוא מצווה מחמת החולי?

סעיף ו

צוואת שכי"מ שלא נכתב בה שהיה מיושב בדעתו, האם היא תופסת?

מה הגדרת גוסס, והאם גוסס יכול לתת מתנה או לצוות מחמת מיתה?

סעיף ז

מהם ההבדלים בין מתנת שכיב מרע למצוה מחמת מיתה? (ראה גם סעיף יד)

מהו הגדרת מצוה מחמת מיתה ומה דין מתנתו?

סעיף י

שכ"מ שנתן נכסיו ואין אנו יודעין על נכסים אחרים שיש לו, מה הדין אם מת או עמד בקנין ובלא קנין?

סעיף יג

מתנת שכיב מרע בכל, דקיי"ל אם עמד חוזר, היאך הדין אם זיכה על ידי אחר?

מה הדין מתנת שכ"מ שמסרה ליד מקבל מתנה או שלוחו מחיים?

סעיף יד

היאך דין מצוה מחמת מיתה בקנו מידו ובזכיה ע"י אחר?

סעיף טז

ראובן שהתנה עם אשתו שאם ימות בחייה תיטול מחצית מנכסיו, והמחצית השניה יטלו אחיו, ולאחר מכן חלה וציוה שמחצית מנכסיו ינתן לשיבה פלונית ומת ובאי אחיו וביקשו מבי"ד לבטל את הצוואה מאחר ויש בידם שטר התנאים שהתנה ראובן עם אשתו כנ"ל, מה הדין.

סעיף יז

שטר צוואה שכתב בו לשון "שדי נתונה לך לאחר מותי", האם צוואה זו תקיפה הלכתית ומדוע? (וראה גם רנז/ז)

סעיף כה

אדם שמת ומצאו צוואה בביתו, מתי היא מחייבת ומתי לא?

סעיף כו

השו"ע פוסק בהלכות מתנת שכיב מרע שאם נתן מטלטלין סתם מעכשיו ולאחר מיתה, ולאחר מותו טוענים יורשיו למקבלים הביאו ראיה שהמטלטלין היו בשעת המתנה אין בדבריהם כלום, מה סיבת הדין, ומהו הקושי בדברי המחבר? האם יש הבדל בין מטלטלים לקרקע?

סימן רנב - מתנת שכיב מרע מוציאין ממנו למזון האשה והבנות

סעיף א

מזון האלמנה והבנות וכן חיוב כתובה, האם גובה ממתנת שכיב מרע? מה הדין אם נשארו הנכסים ביד היורשים?

סעיף ב

מהם התנאים הדרושים לדין "מצוה לקיים דברי המת"? האם יש מצוה לקיים דברי אדם שצוה בהיותו בריא, ואחר כך מת?

חפץ שנתן במתנת שכיב מרע וחפץ אחר שיש בו דין מצוה לקיים דברי המת אם קדמו היורשים ומכרו החפצים הללו, מה דינם? האם יש הבדל בין קרקעות למטלטלים?

האם יש הבדל בין דבר שזוכין בו מחמת דין מתנת שכיב מרע לבין דבר שזוכין בו מחמת הדין שמצוה לקיים דברי המת?

אם נשבע לתת מנה לפלוני ומת הנשבע האם יש כאן מצוה לקיים דברי המת?

מצוה בריא או שכיב מרע שנשבע או נדר לתת סך מסוים לפלוני או לעני ומת - האם היורשים חייבים לקיים את השבועה ואת הנדר?

ראובן נדר לבית הכנסת סכום כסף, האם זכאי בית הכנסת לאחר מותו של ראובן לדרוש מן הבנים לקיים את נדר אביהם?

מה הדין אם נדר לצדקה ומת, האם יורשיו חייבים לקיים נדרו?

מעות צדקה שנותרו בירושת הנפטר, מי קובע כיצד יחולקו?

אימתי אמרינן 'מצוה לקיים דברי המת' והאם יש חיוב לקיים דברי המת מדין 'כיבוד אבי' ציין נפק"מ.

האם אמרינן מצוה לקיים דברי המת במילי דעלמא?

מה הדין אם ביקש האב לפני מותו לעשות פעולות מסוימות שאינם נדר?
 ציוה שכל סכסוך שיהיה בענין הצוואה שידון דווקא דיין מסוים אם חייבים לקיים דבריו?
 ראובן ציוה את רעייתו קודם פטירתו שלא תשיא את ביתו הבוגרת לשמעון אחיו וכעת הם רוצים להינשא זה לזה – האם שייך בזה 'מצוה לקיים דברי המת' או 'כיבוד אבי'?
 האם אמרינן מצוה לקיים דברי המת במילתא דאיסורא?

הלכות מתנת שכיב מרע

סימן רנג – איזה לשון מועיל לשכיב מרע ושכיב מרע שאמר תנו מנה לפלוני ומאתים לפלוני ושלוש מאות לפלוני

סעיפים ב – ד

אם כתב לשון שאינו מועיל האם יש בזה משום מצוה לקיים דברי המת?
 איזה לשון מועיל בצוואת בריא ואיזה לא מועיל ואם לשונות המועילים בשכיב מרע מועילים גם בבריא?

סעיף יב

שכיב מרע שציווה לתת כסף לפלוני וישא בתי, אם פלוני אינו רוצה לישא הבת האם יזכה בכסף? ומה הדין אם אמר תנו לבת כסף ותקנה חגורה ומתה לפני שנתנו לה את הכסף, האם נותנים לילדיה את הכסף?

סעיף טז

נתן מתנה לבתו לצורך נישואיה מה הדין? מה הדין במי שנתנו מתנה לאדם להשיא את בתו ולא השיאה, האם חייב להחזיר?

סעיף יח

שכיב מרע מצוה מנה לפלוני, האם זכה פלוני?

סעיף כ

שכיב מרע שמצוה הלוואתו, האם המקבל זכה? פרט.

האם מתנת שכיב מרע מועיל במקום שקנין בריא לא מהני? (וכן לקמן סעי' כא)

סעיף כא

שכיב מרע שאמר פלוני יאכל פירות אילן זה ובשעת הציווי לא היו פירות ולפני מיתתו גדלו פירות האם מתנתו קיימת? באיזה אופן יזכה בפירות אע"פ שלא צמחו? (ראה ריב, א)

סעיף כט

אם אמר תנו נכסי לחנן ובא אחד ואמר אלי התכון האם נותנים או שיש להסתפק למישהו אחר ואם באו שנים האם יש עדיפות לאחד על השני והאם זה משנה אם אמר מתנה או אמר שחייב לחנן ובאו שנים באותו שם?

סעיף ל

ציוה שלא יספידו אותו ולא יקברו אותו אם צריכים לשמוע לו? צוה בחייו שכן אחד לא יאמר קדיש אחריו אם חייב לשמוע לו?

סעיף לב

שטר צוואה שנעשה בערכאות של גויים : א. באיזה ענין השטר כשר הסבר ונמק. ב. באיזה ענין השטר פסול?
 צוואה שנערכה שלא על פי דין תורה, האם יש לה תוקף מדין מצוה לקיים דברי המת, או מדינא דמלכותא?
 שטר צוואה שנכתב בלשון שאינה תקיפה הלכתית, באיזה אופן בכל זאת הצוואה תהא תקיפה? כתוב שני אופנים.

סעיף לג

מה הדין שכיב מרע שאמר נכסי לבני שמעון הזכרים אם היו לו, ואם לא היו לו יהיו נכסי לבני נפתלי הזכרים וירדו מיד בני נפתלי לנכסים ואחר פטירת המצוה נולדו בנים זכרים לשמעון?

סימן רנה - שכיב מרע שאמר יש לי מנה ביד פלוני או של פלוני בידי

סעיף ב

האם יש הבדל בין שכיב מרע לבין בריא לגבי טענת "משטה אני בך"? האם יש הבדל בין שכיב מרע לבין בריא בענין "שלא להשביע את בניו"?

סעיף ג

הקדיש כל נכסיו ובתוך כדי דיבור אמר אני חייב מעות לפלוני, או כלי זה שייך לפלוני, האם נאמן? הקדיש כל נכסיו, האם נאמן לומר אחרי שהקדיש שחייב כסף לפלוני?

סימן רנו - גוי שנתגייר שנתן מתנת שכיב מרע או ששחרר עבדו

סעיף א

האם שתוקי יכול לתת מתנת שכיב מרע?

סימן רנו - הכותב נכסיו לבנו או לאחר מהיום ולאחר מותו, ומתנת בריא שכתבו בה מהיום ולאחר מיתה

סעיפים א.ו

באיזה מקרה אפילו נכתב בשטר לאחר מיתה מהני, ובאיזה מקרה אף על פי שכתוב בשטר היום ולאחר מיתה לא מהני?

סעיף ז

בזמן הזה, איך יעשה אדם צוואת בריא כשרוצה להקנות נכסי דניידי ולא ניידים, ניירות ערך, וכספים שעתיד לקבל? פרט אופן עשיית הצוואה ומקור הלכתי לכך.

הלכות אבידה ומציאה

סימן רנט - השבת אבידה מאיזה מקום חייב להשיבה

סעיפים ב - ג (עם סימן רסב סעיף ג)

מהם התנאים שצריכים להיות כדי שיחייבו להשיב האבידה? פרט הטעמים והמקורות.

סעיף ה

באיזה מקרים חייבים להשיב אבידה לפני משורת הדין? (ראה גם רסג, ג)

במקום שנפסק להלכה שטוב לעשות לפני משורת הדין, האם ביי"ד כופה על כך? ומהם אופני הכפיה? האם ניתן לקבוע כללים לחיוב, וכללים לכפיה לעשיה לפני משורת הדין?

סעיף ז

יאוש שלא מדעת, המוצא אבידה קודם יאוש ולאחר מכן התייאשו הבעלים מדוע אינו זוכה?

סימן רס - המוצא דבר שמוכח שהונח שם

סעיף א

מה הדין אם מכר לחבירו חצר והקונה חפר בור ונמצא בו אוצר למי שייך האוצר? ומדוע? האם שייך בזה קנין חצר ומדוע? (וראה רלב/יח)

סעיף ד (עם סימן שיג סעי' ג')

מה הדין בנכנס דבר הפקר לחצר מושכרת מי קונה בקנין חצר השוכר או המשכיר?
 ראובן הדר עם שמעון בביתו ומעלה לו שכר ונפלה מציאה לתוך החצר, מי קנאה?
 מי זוכה באבידה בחצר בה גרים משכיר ושוכר יחדיו?

חצר שהיא מושכרת או מושאלת מי זוכה בה מדין חצר, המשכיר והמשאיל או השוכר והשואל? והאם יש הבדל בין מציאה שנפלה בחצר לבין מעות?

סעיפים ט - י

המוצא דבר דרך הנחה ואין בו סימן ונטלו מה הדין?
 מצא דבר שאין בו סימן וספק אם הונח או נפל ולקחו, האם מותר לו להשתמש בו?
 מצא דבר שספק לו אם דרך הינוח או דרך נפילה האם חייב להרים? מה הדין באם נטלו האם יהיה מותר לזכות בו?
 מה הדין ביאוש שלא מדעת ולקחו, האם מותר להשתמש בו?

סימן רסא - דין המוצא במקום שניכר שאינה אבדה

סעיף ד

המאבד ממונו לדעת מה דין הממון ומדוע?
 מה דין אבידה מדעת? ואם אדם נתן כסף לקטן ובא אחר וקידש בכסף זה אישה האם היא מקודשת?

סימן רסב - על איזה דבר חייב להכריז ואיזה דבר הוא של מוצאו

סעיף א

מה הדין אם מצא אבדה שווה פרוטה, והוזל ושווה פחות שווה פרוטה?

סעיפים ב. ד

ראובן שראה שנפל חפץ משלושה אנשים ומצאו ואין בו סימן, באוזה אופן חייב להכריז ובאיזה אופן אינו חייב?
 מה הדין באדם שהפריש תרו"מ משדה חבירו ולאחר מכן הגיעו הבעלים ושבוהו האם התרומה חלה? ומי שלא ביטל חמצו קודם שש שעות האם יכול לבטל לאחר שש?

סעיפים יא - יב

אם מי שהוא רואה אדם שעולה לרכב ונופל ממנו שטר כסף והרכב נסע, האם יהיה מותר לו לקחת ולהשתמש בכסף הזה?

סימן רסג - המוצא אבידה שמתבייש להשיבה

סעיפים א. ג

תלמיד חכם שמצא מציאה שאינה לפי כבודו ורוצה להשיבו לבעליו, מה מוטל עליו לעשות?

סימן רסד - אבידתו קודמת לכל אדם אבידת רבו ואבידת אביו של מי קודמת

סעיף ג

מי שירד להציל חמור חבירו, ועל ידי זה איבד את שלו, האם בעל החמור חייב לשלם למצילו?
 מציל ממון חבירו מתי אין לו אלא שכרו? מתי יקבל כל מה שהפסיד? ומתי יכול לקחת מה שהציל לעצמו? (סעי' ה')
 באיזה אופן מצינו שאף אם הסכים חבירו לשלם יותר אינו נותן לו אלא את שכרו? (לקמן סעי' ו')

סעיף ד

שלטון שתפס שני אנשים למאסר ואחד יש לו עו"ד שטפל בשחרורו וממילא שוחרר גם השני, האם חייב להשתתף בהוצאות? ומה הדין בכל טובה שאדם עושה לחבירו מבלי ידיעתו, האם יוכל לטעון בחינם עשית לי?

ניסה לסייע לעצמו ולחבירו והוציא הוצאות על כך, האם חבירו חייב לשלם? פרט את כלל המקרים הנידונים ונמק.

סעיף ה

שנים שהיו באים בדרך, ולאחד מהם היה כד של יין ולשני כד של ויסקי ונסדק הכד של ויסקי, ואמר לחבירו שפוך את יינך והציל את המשקה שלי, ואשלם לך את היין, האם חייב או לא? אם עשה כך מדעתו, האם חייב בעל הויסקי לשלם לו? הבא כמה אופנים (ראה גם לקמן).

מי שמצא ספרים שניצלו מהשואה והוא מזהה את בעליהם האם חייב להחזירם?

סעיפים ו - ח

אדם שהיה במצוקה ועצר מונית בסביבה שוממת, נזקק לרופא באמצע הלילה, או עזרה בבריחה מהשלטון, והסכים למחיר מופרז, האם יכול לחזור בו לאחר מכן? ציין את המקור.

מי שנקלע למצוקה שבורח מבית הסוהר ופגע בנהג מונית והבטיח לו סכום גבוה שיסיע אותו מהר, האם חייב לעמוד בהתחייבותו? מה הדין בשילם מראש?

אסיר שברח דרך הים וביקש מדייג שיעבירו בספינת הדייגים, הדייג ביקש מחיר מופקע והאסיר הסכים, האם חייב לשלם ומדוע?

אם הבטיחו לשדכן או למתווך סכום כסף גדול לכשיגמור את הענן האם חייבים לתת לו כל מה שהבטיחו? מה הדין באם שילם מראש, האם יכול לדרוש בחזרה? ומה הדין אם השדכן תפס או נכתב שטר? ומה הדין אם נתן לו תקיעת כף?

סימן רסו - דין אבדת עוברי עבירה

סעיף א

האם חייבים להשיב אבידת גוי? ומה הדין אבידה של גוי ששומר עליה שומר יהודי והאחריות עליו?

סעיפים ב - ג

מה דין אבידת רשע לתאבון או להכעיס?

סעיף ד

חפץ שמזיק לציבור האם חייב להשיבו לבעליו?

סימן רסז - כיצד מכריזו וכיצד מטפל בה בעודו בידו

סעיף כה

האם עצם זכות שימוש בכספים הופך את השומר לשואל או רק אם משתמש בפועל, פרט בשומר אבדה, ובשומר רגיל (ראה רצב, ז)?

סימן רסח - דין קנייה בהצירו ובד' אמותיו

סעיף ג

אם מי שהוא רואה אדם שעולה לרכב ונופל ממנו שטר כסף והרכב נסע, האם יהיה מותר לו לקחת ולהשתמש בכסף הזה (ראה רסב, יא)? ומה דעתך באם נפל השטר לחצרו של אדם, האם יהיה מותר לו לקחתו לעצמו?

האם בקנין חצר אמרינן גם כן באיסורא אתא לידיה?

סימן רסט - המגביה מציאה לחבירו ואם הגביהו חרש ופקח

סעיף א

המגביה מציאה לחבירו, האם זכה בה החבר? האם המגביה נאמן לומר שהגביה לצורך עצמו?

המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו, האם מהני כוונה במחשבה, או בעינן שיאמר בפה?

סעיף ב

מה דין שנים שמגביהים כאחד?

סעיף ו

היה רוכב על החמור וראה מציאה, ואמר לחבירו זכה לי בה, כיון שהגביה לו קנה הרוכב, מה הדין אם המגביה טוען שהגביה לעצמו?

מה הדין במקח כשאמר לחבירו קנה לנו סחורה יחד והלך וקנה טוען שקנה רק לעצמו?

סימן ער – מציאת הרש שומה וקמן ובנו ובתו ועברו ושפחתו ואשתו ופועלו

סעיף ב

למי שייכת מציאת אשתו בניו ובנותיו הקטנים או בן יתום הסמוך על שולחנו?

ראובן יש לו בנים גדולים הסמוכים על שולחנו והרויחו סכום גדול בעסק מסחרי או בעבודה אחרת למי שייך הרווח ומה הדין אם מת האב, האם זכאים היורשים האחרים לרשת חלק מהרווחים האלו או לא?

סימן ערב – דין בהמות או ספינות שפגעו זה בזה

סעיף ג

תלמיד חכם שמצא מציאה שאינה לפי כבודו ורוצה להשיבו לבעליו, מה מוטל עליו לעשות? (לעיל רסג,ג) והאם הדין שונה בפריקה וטעינה ומדוע?

סעיף ז

אדם שבהמתו רובצת תחת משאו ובעל הבהמה יושב ואומר לחבירו, הואיל ועליך מצוה לפרוק, פרוק. האם קיימת מצוה עליו לפרוק, האם יכול לקבל שכר על פריקה זו? נמק תשובתך. באר גדרי האסור והמותר בקבלת שכר על מעשה מצוה.

סעיפים יז – יח

ראובן ושמעון שכרו יחד משאית כדי להוביל מטען שהיה לכל אחד מהם. באמצע הדרך אירעה במשאית תקלה, וכתוצאה מכך נאלץ הנהג להוריד חלק מהמטען. המטען שהורד היה במקרה של ראובן, אשר נאלץ לאחר מכן לשכור משאית במחיר גבוה שתוביל את מטענו ליעד. ראובן תבע משמעון להשתתף בהוצאות. שמעון סרב, מה הדין? הסבר.

הלכות הפקר ונכסי הגר

סימן רעג – דין הזוכה מן ההפקר והפקר כיצד ובמה

סעיף ב

המפקיר שדהו או חפץ אחר האם יכול לחזור ולומר הריני חוזר ממה שהפקרתי, או בעיני שיחזור לזכות בו מן ההפקר? באיזה אופן יכול לחזור בו, האם מספיק שיאמר אני חוזר בי ממה שהפקרתי או שצריך לעשות פעולה כל שהיא?

בשו"ע הביא את לשון הרמב"ם "הפקר אע"פ שאינו נדר הרי הוא כמו נדר שאסור לחזור בו", כיצד פירש הסמ"ע את דברי הרמב"ם?

האם יכול להפקיר דבר שלא בא לעולם או שאינו ברשותו?

סעיף ט

האם יש איזה זמן מסויים לחזרה מהפקר או לזכיה, הבא מקורות?

באר איזו תקנה עשו חכמים כנגד הרמאים גבי הפקר? ואיך זה מתיישב עם הרמב"ם שכתב "הפקר אע"פ שאינו נדר הרי הוא כמו נדר שאסור לחזור בו"?

סעיף י

האם יש חילוק בין הפקר סתם להפקר לזמן?

מתי יכול לחזור מהפקר גם אחרי שלשה ימים?

סעיף יא

הבטה בהפקר האם קונה?

סעיף טו

האם יש קנין בספינה?

האם יש קנין חצר בספינה?

סימן ערה – דין הזוכה בנכסי עובד כוכבים שנתגייר ומת בלא יורשין**סעיף א**

גר שמת והניח בן שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה, האם הוא יורשו?

סעיפים ג – ד. ז

מה הדין בשדה הפקר ורפק בה פורתא האם קנה כל השדה או לא?

סעיפים ח – י

שתי שדות של הפקר ומצר אחד ביניהן ובא אחד והחזיק באחת מהן לקנות אותה ואת המצר ואת השניה, האם הוא קונה את המצר והשדה השניה או לא, ומה הדין אם בא אחר כך איש אחר והחזיק בשדה שניה אם מעמידין השדה בידי השני?

סעיף יא

גר שמת והיה לו שטר על שדה, ובא אחד והחזיק בשטר כדי לקנות את השדה, האם זכה בשדה?

המחזיק בשטר כדי לקנות קרקע מנכסי הגר, ומת הגר בלא יורשים, האם קנה?

סעיפים יב – יד. כב

הזכר כל ההבדלים בין חזקה של מוכר וקונה לבין מחזיק בנכסי הגר. (גם לקמן)

ראה בית הפקר או של גר שמת, וסייד בו קטע האם קנה הבית?

סעיפים טו. כא

גר שמת ולא השאיר יורשים שהדין הוא כל הקודם זה, ובא אחד ובנה בנין על הקרקע, האם זכה בקרקע, וכן אם בא אחד וגר בבית של גר האם קנה?

אם ראובן בנה בקרקע של גר ובא שמעון והתקין בו חלונות, מי קנה?

מה הדין בשלח את השליח להציע מצעות בשדה ולשכב עליהן אם קנה המשלח השדה? (גבי ענין השליחות ראה סעיף כ"ד)

סעיפים כד – כו

קיי"ל העודר בנכסי הגר וכסבור שלו הם לא קנה, מה הדין בעודר בנכסי הגר וכסבור שהם של גר אחר האם קנה?

העושה קנין בלא ידיעתו, בדבר שיכול לזכות בו כגון נכסי הגר או מתנה, האם קנה?

השולח שליח לעדור בנכסי הגר והתכוון על ידי עדורו של השליח לקנות השדה, והשליח לא ידע שהשדה של הפקר ולכן לא כוון לקנות השדה, האם קנה השולח את השדה על ידי מעשה השליח? ומה הדין בשלח את השליח להציע מצעות בשדה ולשכב עליהן אם קנה המשלח השדה?

סעיף ל

גר שמת ועמד אדם והחזיק בנכסיו כדין, ואח"כ שמעו שעדיין לא מת, והחזיר המחזיק את הנכסים, ואח"כ שמעו שהשמועה הראשונה היתה אמת, ובא אחר והחזיק בנכסים, מי זכאי בנכסים אלו ומדוע?

הלכות נחלות**סימן רעו – סדר נחלות כיצד הוא****סעיף ד**

מי יורש את השתוקי? ומה דין מי שאין אביו ידוע?

סעיף ה

מי שמת ואחר כך מתה אמו והשאירה ירושה ולבן שמת אחים או בנים האם הם קודמים ליורשי האם או לאב? האם נפל יורש להנחיל?

אשה אלמנה בהריון נפטרה או נהרגה בתאונה ל"ע, ואין לה ילדים ויש לבעלה ילדים (לא ממנה) מי יורש אותה? ומה הדין אם הילד נולד אחרי התאונה ונפטר מיד לאחר מכן?

סעיף ו

האם בן שהוא ממזר או נולד משפחה או כותית יורש את אביו?

האם בנים יורשים טובת הנאה שהניח אביהם?

האם יש דין ירושה בזכויות יוצרים או בכל טובת הנאה אחרת ומדוע? האם ניתן להוריש אויר לדירה? (המשך השאלה גבי קניית אויר – ראה ר"ד, ה)

סימן רעז – הבכור נוטל פי שנים ואיזה הוא בכור לנחלה וספק בכור**סעיפים א – ב**

פרט כמה הלכות לומדים מהלכתא דיכיר, לפי דברי הפוסקים יש בזה יותר מעשרים עניינים, פרט כמה שיותר (וכן לקמן סימן רע"ט)

סעיף ג

ציין לפחות חמשה אופנים של 'בכור' אשר על אף בכורתו לא נוטל פי שנים בירושת אביו ונימוקם? (וכן להלן)

סעיף י

האם בכור ממזר נוטל פי שנים בנכסים?

סעיף יב

נאמנות האב לומר בני הוא ובכורי הוא, האם גם כשאינו מוחזק כלל שזה בנו, האם נאמן? אב שאמר בני זה בכור הוא, האם נוטל פי שנים?

אדם שאמר על מי שהוחזק שאינו בנו ואומר שהוא בנו האם נאמן?

סעיף יד

האם ברמיזה או בכתיבה אומר בכורי הוא, האם נאמן?

סימן רעח – אין הבכור נוטל פי שנים לא במלוה ולא בשבח ואם מכר חלק בכורה**סעיפים ד – ו**

מהו הדין בזכיית השבח בחלקו של הבכור?

האם בכור יורש פי שנים בהניח להם אביהם פרה וילדה, אילן והתעבה, דמי שכירות של פרה?

האם בכור נוטל פי שנים בדמי שכירות דירה ובשבח לאחר מיתת האב?

האם בכור נוטל פי שנים בדבר השנוי במחלוקת הפוסקים אי הוי ראוי או מוחזק?

סעיף ז

האם יש חלק בכורה במלוה? ומה הדין במשכון?

מה דין הבכור בשטר עיסקה שחציו פקדון וחציו מלוה?

האם בכור נוטל פי שנים בכספים שהיו לאביו בבנקים?

סעיף ח

מהו הדין בזכיית השבח בחלקו של הבכור? (לעיל סעי' ד) ומה הדין מכר חלקו קודם חלוקה? ומה יהא בגילה דעתו שאינו רוצה בחלק הבכורה? האם ישנו קושי בהלכות אלו ואיך מתיישבים הדברים? (ראה גם לקמן בסעי' י')

האם בכור יכול ליתן את חלק בכורתו לפני שקיבל אותו מאחיו?

האם הבכור מוחזק בחלק הבכורה מרגע מיתת האב או רק מרגע קבלת הבכורה? הוכח. (וראה גם לקמן סעי' י')

סעיפים ט - י

האם הבכור נוטל פי שנים בנכסי אביו, חייב לשלם פי שנים בחובות של אביו? במידה וכן, האם ויתורו של הבכור על נטילת פי שנים בחלק מנכסי אביו למרות שביתר הנכסים נוטל פי שנים משחררת אותו מתשלום פי שנים על חובות אביו? הוכח זאת.

אחד שמת והניח נכסים משועבדים לכתובת אשה (ראה סעיף ב') או לבעלי חובות או למס הכנסה או למיסי ארנונה, או נשבע לתת מתנה לחבירו ומת המקבל (או מכירי כהונה), בכל אלו הדוגמאות האם הבכור נוטל בנכסים אלו פי שנים?

נכסים גנובים שהוחזרו, האם הבכור יקבל בהם פי שנים? האם יש הבדל בדין ראוי בין בכור לבעל?

האם בכור יכול לתת או לוותר על חלקו קודם לחלוקה (ראה לעיל סעי' ח'), או לוותר לאביו בחיים שלא יעבור עליו בלא יוכל לבכר?

האם בכור יכול להסתלק בחלק בכורתו בחיי אביו?

סימן רעט - דיין האומר זה בני או אחי או עבדי וחוזר ואומר איפכא

סעיף א

האם נאמן אדם להכיר יתר יורשיו כגון אח וכדומה?

האומר על פלוני שמוחזק שאינו אחיו שהוא אחיו האם נאמן?

סעיף ב

האם יש נאמנות לאדם לומר על מי שהוחזק באחיו או בנו לומר אינו אחי ואינו בני שלא ירשו אותו, האם זה משנה באם יש לבנו בנים?

האם נאמן לומר על בני בנו שאינם נכדיו היום והבן לא היה בנו באמת?

סעיף ו

ראובן שהיתה לו משרתת נכריה והוליד ממנה בן, לאחר מותו הוציא הבן כתב ע"י האב שהמשרתת התגיירה לפני לידת הבן תאריך הכתב והחתימה היה ביום א' תשרי תשל"ז, ותובע חלקו בירושה. לעומתו טוענים שאר היורשים שמאחר והכתב נכתב ונחתם בראש השנה ה"ז פסול, מה הדין?

סימן רפ - אמר אחד זה אחינו או שבא אחד ואמר אני אחיך

סעיפים ז - ט

מה הדין בהניח בן ובת ועמם בן שהוא טומטום או אנדרוגינוס כיצד מחלקים הירושה?

סעיף יב

ראובן ואשתו ושתי בנותיו שנפלו עליהם הבית ומתו כיצד חולקים את הרכוש, האם זה משנה באם הבנות היו נשואות?

סימן רפא – המעביר נכסיו מבניו ליתנם לאחד

סעיף א

הדין שאח יורש את אחיו כשאין לנפטר ילדים, האם זה ירושה ישירה מאח לאח, או ירושה החוזרת לאבי הנפטר והוא מוריש לאח?

סעיף ז

לראובן יש בת מאומצת. ברצונו של ראובן להבטיח כי לאחר מותו תירש בתו המאומצת את נכסיו, ולא קרוביו האחרים, כיצד יעשה זאת?

נתן מתנה לבנו הבכור, לאשתו או לבעל חובו, מתי יזכו במתנה בנוסף לחלקם בירושה, בכתובה או בחוב? (וראה גם רנז/ז וצל"ע)

סעיף י

מי שהיו לו ב' אחיות ובן אח ונתן מתנה לבן אח וכתב שבוה מסלקו מכל חלק וזכות שיש לו בירושתו והשאר נתנו לבני אחיות מה דינו?

סימן רפב – שלא להעביר נחלה ממי שראוי לירש

סעיף א

האיסור להעביר נחלה מבן אחד לבן שני, האם זה מהדין או חסידות, ואם מעביר רק חלק מהנחלה לאחד מהבנים בחייו או לפני מיתתו האם מותר? אם נותן בשעת מותו לצדקה כל נכסיו או חלקם, האם מותר?

כיצד מתיישב דין צוואה מחיים כשציווה המצווה לחלק את נכסיו שלא בשווה בין הילדים עם הדין שלא תהא בעבורי אחסנתא?

האם בעריכת ובאישור 'צוואה הודית' מחיים בין בני הזוג יש בעיה של "לא תהוי בי עבורי אחסנתא"?

מה הדין אם נדר לצדקה ומת, האם יורשיו חייבים לקיים נדרו? (ראה רנב, ב)

נותן נכסיו לאחרים שאין רוח חכמים נוחה הימנו, אם דווקא שלא הניח לבניו או אפילו ליורשים אחרים גם כן אין רוח חכמים נוחה הימנו? האם יש הבדל אם הניח קצת נכסים לבנים או לא ואם נתן נכסיו לצדקה, או לכל דבר מצוה אחר?

האם יש הבדל בין בן כשר לבן מומר או מחלל שבת בפרהסיא או אם הבן מוסר?

סימן רפג – דין ירושת גוי וגר וישראל מומר

סעיף א

האם יש דין ירושה מהתורה בגר וגוי?

גר שהתגייר האם ניתן ע"פ הלכה להוציא לו צו ירושה כשאביו גוי ומה הדין כשאביו התגייר? ומה הדין אם היה הבן הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה, האם יורש את אביו הגר? האם ניתן להוציא צו ירושה לגר שאביו יהודי?

מתי ובאיזה אופן מועיל תנאי בירושה?

מה הדין אם אישה עשתה הפריה מזרעו של הבעל לאחר מותו, האם הבן יורש את אביו?

סעיף ב

האם יש דין ירושה מהתורה במומר?

סימן רפד – אין צריך עדות ליורש שהוא קרוב וצריך עדות שמת המוריש

סעיף א

האם חובה על בית הדין לחקור אחרי יורשים אחרים שאינם ידועים בזמן שיוורש ודאי רוצה צו ירושה ואם עד אחד או אשה נאמנים לומר שמת כדי להוריד יורש לנכסיו?

מי שמת ולא היו לו כאן יורשים ידועים ובא אחד וטען שהוא קרובו הראוי ליורשו האם נאמן בלי עדים (ראה גם רפ"ו) ומה יהיה הדין אם יבוא אחר כך עוד א' ויטען שגם הוא קרוב ואין לו עד?

סעיף ב

אשה שטוענת שמת בעלי או עד אחד מעיד לה, האם היורשים יורדים לנחלה על פיהם?

סעיף ד

מה הדין אם עדים מעידים שטבע במים שאין להם סוף, האם משיאין על פיהם, והאם יורדים לנחלה על פיהם?

סימן רפה – שבוי שברח והיוצא לדעת מה יעשו בנכסים

סעיפים ד – ה

מי שנסע לחו"ל מדעתו ולא ידוע מה איתו, האם מורידים קרוב לנכסיו? ומה הדין אם שמעו בו שמת על פי קול בלבד?

סימן רפה – היאך שמין מה שעל בניהם ובנותיהם כשחולקים

סעיף א

ראובן שנפטר בשנת תש"פ והשאיר גדולים וקטנים או כולם באותו גיל ויש גם נכדים, והשתמשו בתפוסת הבית, ובשנת תשפ"ב החליטו כל האחים לחלק את הירושה, כיצד שמין? פרט: בגדי חול או שבת קיימים או שהתבלו, גדול הבית, בנים או אשתו?

סעיף ב

מי שצויה בשעת מותו שיתנו דקל מסוים לראובן ומת, ולא זוכרים לאיזה דקל התכוון וחלקו שני בניו את הנכסים וכל אחד טוען שמא לא לדקל אשר ברשותי התכוון, ודוחה אותו לשני, האם ראובן הפסיד את זכותו או לא?

סימן רפט – אחים גדולים וקטנים ורוצים לחלוק

סעיף א

האם האפוטרופוס יכול לחלק את נכסי היתומים בין היורשים (שחלק מהם קטנים וחלק מהם גדולים)?

הלכות אפוטרופוס

סימן רצ – דין אפוטרופוס מי ימנו וכיצד יתנהג וכל משפטיו

סעיף א

מי שהיה לו אפוטרופוס בחייו ומת והשאיר יתומים, האם האפוטרופוס הנ"ל ממשיך להיות האפוטרופוס של היתומים או שרשאין בית הדין למנות אפוטרופוס אחר?

סעיף ג

באילו מקרים האפוטרופוס צריך להישבע עם סיום תפקידו? (ראה גם סעי' כ"ח)

סעיפים ד – ו

הבא לפחות שלושה דינים, בהם שונה דין אפוטרופוס שהתמנה ע"י בית הדין מאפוטרופוס שמינה אבי היתומים? (וכן סעי' ט"ז והלאה)

אפוטרופוס של יתומים ששילקוהו מחמת חשד שנהנה מנכסי יתומים האם משביעין אותו שלא הפסיד מנכסיהם בטענת שמא?

סעיף ה

האם אפוטרופוס יכול להתעסק בממון היתומים לעצמו ולא ליתנו לאחרים?

סעיף יב

ראובן נתמנה על ידי בית דין לאפוטרופוס על יתומים קטנים, כיצד ינהג ראובן אם הוגשה לבית הדין תביעה ממונית נגד היתומים, האם עליו ליצגם בדין?

האם כשר אפוטרופוס להעיד לטובת היתומים?

סעיף יד

האם האפוטרופוס יכולים להפריש תרומות ומעשרות עבור היתומים ומדוע?

סעיף טו

אפוטרופוס על יתומים איזה הוצאה של מצוה או צדקה מחויב האפוטרופוס ואיזה לא? שוטה או חרש האם בית דין פוסקים צדקה עבורם?

סעיפים טז – יז

הבא לפחות שלושה דינים, בהם שונה דין אפוטרופוס שהתמנה ע"י בית הדין מאפוטרופוס שמינה אבי היתומים? (ראה גם סעיפים ה' ו-כ')

מתי נאמרת באפוטרופוס שבועת המשנה ומתי נאמר באפוטרופוסין שבועת היסת? פרט את התנאים שמחייבים שבועות אלו.

מה ההבדל בדינים בין אפוטרופוס שמינה אבי יתומים לבין אפוטרופוס שמינוהו בי"ד לאפוטרופוס שנתמנה ע"י ערכאות?

סעיף כ

מה דין אפוטרופוס בנכסי יתומים לגבי גניבה, אבידה ופשיעה? האם יש נפק"מ מי מינהו?

סעיף כג

האם אפוטרופוס יכול לחזור בו ולבטל את מינויו בתוך התקופה שנתמנה לה? הסבר.

האם יכול אפוטרופוס לחזור בו לאחר שהתמנה? האם זה שונה מדין פועל ומדוע?

סעיף כד

מהי האפשרות שאשה או האם תהיה אפוטרופסית? ובאיזה מקרה בית הדין ממנים אותה?

סעיף כו

מינה אפוטרופוס לבניו הגדולים על עזבונו ורוצים הבנים לסלקו, האם רשאים לסלקו?

סעיף כח

אפוטרופוס שנתמנה ע"י אבי היתומים או על ידי בית דין וטוען שהוציא כספים משלו לצורך היתומים האם נאמן? ואם יש הבדל אם כספי היתומים נמצאים ברשותו או שכבר נתנם ליתומים?

מה הדין אם בנו של אפוטרופוס טוען שברשימות של אביו כתוב שהוציא משלו, האם נאמן?

הלכות פקדון

סימן רצא – דין שומר חנם מאימתי מתחייב בשמירה וכיצד היא השמירה

סעיף א

מי שעומד בתחנת אוטובוס וביקש מידיד הנוסע לעיר אחרת שיקח אתו חבילה לבנו בישיבה, ושכחו באוטובוס, או שנגנב, או כל אונס אחר, האם חייב הידיד על התשלום של דמי החבילה? האם כשעמדו בתחנה ראה שהוא מזיע, קנה לו פחית שתיה, האם השתנה דינו? (ראה שג, א) מה הדין כשיש ויכוח ביניהם איך אמר לו, מה דינו? (ראה גם שם)

אדם הפקיד לשומר חנם או שומר שכר חפץ ששויו ב' סלעים ובמשך הזמן התייקר לדי' סלעים, והשומר חנם פשע וכן נגנב לשומר שכר, מהו התשלום שצריכים השומרים לשלם? והאם יהיה בתחילתו בפשיעה וסופו באונס? (ראה סעי' ו') ומה יהא הדין בשואל חפץ במקרה דומה של התייקרות ובשעת אונס שווה ד' סלעים? באר ונמק גדרי הדין.

האם שומר שפשע משלם כשעת המשיכה או הפשיעה ומה הנפק"מ?

מאימתי חלים דיני שמירה על שומר חנם, שומר שכר, ושואל? (ראה בעיקר שז, ב)

סעיף ב

מה הנוסח המחייב את השומר בשמירה?

מה חיוב השמירה של מוכר שהחפצים עדיין נמצאים אצלו וטרם נלקחו ע"י הקונה שכבר עשה קנין סודר?

סעיף ג

מכניס ברשות, האם חייב הנפקד?

סעיף ד

שרה שאלה משכנתה רבקה תכשיט שלדברי רבקה היה מצופה בזהב, שרה איבדה את התכשיט, ואז טענה רבקה כי התכשיט היה של זהב טהור, וכי אמרה שהוא מצופה זהב בלבד כדי שלא להשביע את עיני השכנים, ורבקה הוכיחה את דבריה בעדים, האם חייבת שרה לשלם לרבקה דמי תכשיט זהב? ציין מקור.

קיבל חפץ לשמירה האם משלם על פי השווי האמיתי או על פי שווי שנאמר לו, ומה הדין בחפץ שגוי דורש סכום גבוה עליו שלא בצדק?

נתן לשומר דינר זהב וא"ל שזה מכסף ופשע השומר או הזיקו בידים כמה ישלם?

מה הדין שאל סייף ולא ידע שזה סייף יקר מאוד?

סעיף ה

האם נדרש קנין לצורך קבלת השמירה? (וראה גם שג, א, שז, א)

סעיף ו

מה הדין כאשר השומר פשע ולבסוף אירע אונס? פרט סוגי השומרים השונים. (וכן סעי' ט' והלאה)

סעיף זא

אדם שהשאיל או הפקיד או הלוה או מסר משכון לחבירו והלה החזיר את הפריטים הנ"ל לאשת המפקיד או המשאיל או המלוה האם נפטר מחיובו?

מה הדין במלוה שקיבל משכון על הלוואה והחזיר את המשכון לאשתו של לוח ונגנב המשכון קודם שהגיע לידי הלוה, האם חייב המלוה?

סעיף זב

שומר שמסר לאמו את הפקדון, ונגנב ממנה האם חייב לשלם?

סעיף כו

שומר שכר שמסר לשומר חינוס, למי שנאמן על הבעלים, וטוענים השומרים שהבהמה אבדה באונס, האם השומר הראשון חייב לשלם? מה הדין אם יש עדים על האונס? וכן מה הדין אם השומר הראשון יכול להשבע על האונס? מה הדין אם השומר השני מוכן להשבע שהבהמה אבדה באונס? מה הדין אם יצאה הבהמה והזיקה כשהיא נמצאת אצל שומר שני? פרט גדרי הדין ונמק.

סעיף כז

התנה שומר חינוס להיות כשואל האם היה מתחייב בדבר לבד או צריך קנין? ומה הדין בהתנה להיות ש"ש? וכן מה יהא הדין בש"ח בבעלים שהתנה להיות חייב באונסים? וכן באדם שומר קרקעות שהתנה להיות חייב בחיובי שומרים?

מה הדין בשומר שכר שהתנה להיות כדין שומר חינוס ונגנב האם מגיע לו שכרו?

סעיף כח

שומר שכר שפשע בשמירתו ובעליו היו עמו, האם זכאי המפקיד שלא לשלם לו שכרו? ציין מקור. (לגבי השכר – ראה שג,ג)

סימן רצב – שלא לשלוח יד בפקדון ואם שלח בו יד**סעיף א**

האם שליחות יד צריכה חסרון? והאם השימוש אינו מחסיר מה הדין? החזיר למקום האם חזר דינו?

סעיף ב

הגביה ארנק על מנת לקנות דינר אם נקרא שולח יד על הכל?

סעיף ה

שולח יד על ידי שליח מי חייב השליח או המשלח? אימתי חייב המשלח ומה הבעיא בדין זה?

סעיף ז

בעל גמ"ח שמפקידים בידו כספים להלוואות ולהשקעות מה דינו לגבי כספים אלו, כשומר או כשואל? האם עצם זכות שימוש בכספים הופך את השומר לשואל או רק אם משתמש בפועל, פרט בשומר אבדה (ראה רסז,כה) ובשומר רגיל?

מה הדין בחנווני ושולחני שהפקידו אצלם מעות לזמן?

מה הדין בדמי אבידה שהשתמש בהן, ואחר כך החזירן ולא השתמש?

מה הדין בשואל שלא מדעת, והחזיר שלא מדעת האם עדיין חייב באחריות?

המבטל כיסו של חברו האם חייב? ומה הדין בהרויח כסף של חברו בלא רשותו?

היה בידו מעות של פקדון והשתמש בהם בין ברשות ובין שלא ברשות והרויח בהם למי מגיע הרווח? אם תבע ממנו בעל הפקדון ואמר לו אני רוצה להרויח לעצמי, מה הדין? ומה הדין במלוה ולוה? מה הדין בתובע גזלן על הדמים שגזל ממנו?

גזל סחורה לפני היריד והחזירה לאחר היריד, מה דינו? (וראה גם דש/ה)

סעיפים ח – ט

מסר פקדון של חברו לגנבים שבאו אצלו, מתי הוא פטור והאם יש חילוק בין שומר לאינו שומר ומי גרוע יותר? נמק. מה הדין כשכספים אלו היו כספי פדיון שבויים?

סעיפים י – יא

אדם הפקיד אצל חברו חפץ והנפקד ערבו עם חפציו הדומים לזה ונגנב חלק מהם, של מי ההפסד? אם שנים הפקידו אצל אחד חפצים שווים ונגנב חלק מהם איך דנים בזה והאם יש חילוק איזה סוג חפץ?

ראובן קבל משמעון עשרת אלפים לירות כדי להוליכם לעיר אחרת, גם לוי העביר בידי ראובן סכום של אלפיים לירות בכדי להוליכם לאותה כתובת. את כל הכסף הכניס ראובן לארנקו שבו היו אלף ל"י משלו בדרך התנפלו שודדים על ראובן וטרדו מארנקו סכום של אלפיים לירות, כיצד יחלק סכום הכסף שנותר בארנק? הסבר.

ראובן הפקיד אצל שמעון עשר מעות להוליכו על אחריותו ושמעון עירבם עם עשרים מעותיו ונאבדו שלוש, מה הדין, ומה הדין בהפקיד טלאים?

מה דין אדם שהפקיד אצל חברו מעות וטבעיות זהב (חתיכות זהב) ועירבן הנפקד עם מעותיו ואת חתיכות הזהב עירב עם שלו, ונאבדו קצת מזה וקצתן מזה?

מה הדין ממון מועט של חברו שאינו שלו ולא הופקד בידו, שנתערב בממון שלו, האם עובר בגזל והאם מתחייב בהשבה?

שנים שהפקידו מעות אצל שמעון, ראובן הפקיד עשר מעות ולוי הפקיד חמש, ושמעון הנפקד יש לו עשרים מעות ונגנבו שלוש, מה הדין?

סעיף טז – יט

מי שהפקיד אצל חברו סכום גדול של דולרים והנפקד שמע שמחיר הדולרים עומד לרדת האם רשאי למוכרם לפני הפיחות או לא? האם יכול לקחנו לעצמו?

סימן רצג – מתי ניתן הפקדון ליתבע ואם יכול להחזירו בכל מקום

סעיף א

ארבעה שומרים שקבלו שמירה לזמן קבוע, האם יכולים השומרים לחזור בהם בתוך הזמן, והאם בעל החפץ יכול לחזור בו בתוך הזמן?

האם הנפקד יכול להחזיר החפץ בתוך זמן הפקדון? והאם שונה דינו מדין פועל?

נפקד שהחזיר הפקדון בעל כרחו של המפקיד, האם חשוב נתינה?

אמר המפקיד לנפקד להביא לו חפץ והלך לו המפקיד ונאנס החפץ בדרך, האם חייב הנפקד?

סימן רצד – הכופר בפקדון או שמוען נגנב

סעיפים ב – ג

שמעון שהפקיד אצל ראובן פקדון וכשבא המפקיד לדרוש את הפקדון טען הנפקד שנגנב או נאבד במקום כלשהוא, והמקום היה ידוע כמקום שמתאספים בו אנשים, האם הנפקד יהיה חייב שבועה שהוא דובר אמת ולא פשע או שחייב להביא ראיה אחרת?

סעיף ו

נגנב באונס והוכר הגנב, מי עושה דין עמו? מה דין סרסור של חוב שהחוב התקלקל לאחר מכן, מי מטפל בתביעה?

סימן רצה – המפקיד בעדים ומוען הנפקד נגנב או להד"מ

סעיף ב

שואל שהתנה שיהיה דינו כשומר חנם ונגנב הפקדון, והשואל רוצה לשלם, ועדיין לא שילם, ונמצא הגנב, האם השואל זוכה בכסף?

שילם ולא רצה להישבע והוכר הגנב, מה דין השבח?

סעיף ג

ראובן הפקיד אצל שמעון דבר חביב עליו אך בסך הכל שווה פרוטה אחת. שמעון מכחישו או טען שנגנב ממנו, האם חייב שבועה או לא? האם הנפקד צריך שיודה במקצת ואח"כ ישבע או אפילו כפר הכל?

מה שווי הפקדון עליו נשבעים?

סימן רצו – המפקיד בעדים וטוען הנפקד נגנב או להד"מ

סעיף ה

האם שומר חנם יכול להתנות להיפטר מפשיעה?

סימן רצז – הכופר בפקדון אפילו נותן המפקיד סימן

סעיף א

האם מועיל סימן מובהק להוציא ממון? ציין מקורות ובאר את דברי השולחן ערוך (סי' רצז) בהתאם לכך.
הפקיד אצל חבירו בעדים או שלא בעדים ומת הנפקד, מתי רשאי המפקיד להוציא את הפקדון מן היתומים?

סימן רחצ – נפקד אומר איני יודע כמה אני חייב והמפקיד טוען ברי

סעיף א

ראובן הפקיד אצל שמעון ארנק סגור וחתום ואמר לו שהארנק מכיל דולרים ופשע שמעון בשמירתו ונתחייב בדין כדי שומר חנם, אך הם חלוקים בסכום הכסף שהיה בארנק, המפקיד טוען שבתוך הארנק היו עשרת אלפים דולרים ואילו הנפקד טוען שאינו יודע כמה הכיל הארנק אך אינו מאמין שהיה בו סכום גדול כל כך מאחר והמפקיד אינו אדם אמיד, מה הדין?

סימן שא – דין השומרים בעבדים וקרקעות ובהקדשות ובשל עניים

סעיפים א – 1

בדיני השומרים קיי"ל דאין נשבעים על הקרקעות ועל ההקדש והעבדים, האם נשבעים שבועה שאינה ברשותם או לא? האם ישנה שבועה אחרת כל שהיא או כלל לא?

מה דין שמירה בקרקעות עבדים ושטרות? פרט האם יש חיוב בפשיעה, ובשומר שמסר לשומר, והאם השומר זכאי לשכרו במקרה שהשמירה כשלה?

מה דינו של שומר שכר שקיבל לשמור עשרה שטרות בעשרה זהובים ופשע בשטר אחד, כמה ישלם לו המפקיד? מה דינו של שומר שכר שקיבל לשמור במשך עשרה ימים בעשרה זהובים ופשע ביום העשירי?

השוכר או השואל דירה מחבירו ופשע ולא נזהר ונשרפה הדירה, במה יהיה חייב ובמה יש פוטרים?

ראובן שכר בית משמעון ונשרף הבית מפשיעתו, מה הדין?

סעיף ד

המפקיד שטרות של חברו והתנה השומר שיהיה חייב על השטרות בדיני השומרים, האם צריך קנין או מתחייב בדברו בלבד?

סעיפים 1 – 2

מה דינם של גבאי צדקה בזמנינו שיש קופות צדקה עירונית או שכונתית המקבלים צדקה מהתורמים שפשעו בטרם שהעבירו לקופה, האם חייבים להשיב לקופה? ומה הדין שנגנב מהגזברים המחלקים?

מה דין שמירה בצדקה? פרט האם יש חיוב בפשיעה ובשומר שמסר לשומר, והאם השומר זכאי לשכרו במקרה שהשמירה כשלה? (לעיל) האם יש מקרים בצדקה שיש חיוב על השמירה בדיני אדם או בדיני שמים?

הלכות שומר שכר

סימן שג – שומר שכר באיזה דבר חייב או פטור ומאימתי מתחייב

סעיף א

האם כל שכר הופך את השומר להיות 'שומר שכר' או שמא יש שכר מינימום כדי להיות 'שומר שכר'?

האם שומר שכר צריך קנין כדי להיות שומר שכר?

מי שעומד בתחנת אוטובוס וביקש מידיד הנוסע לעיר אחרת שיקח אתו חבילה לבנו בישיבה, ושכחו באוטובוס, או שנגנב, או כל אונס אחר, האם חייב הידיד על התשלום של דמי החבילה? (ראה רצא, א) האם כשעמדו בתחנה ראה שהוא מזיז, קנה לו פחית שתיה, האם השתנה דינו? מה הדין כשיש ויכוח ביניהם, איך אמר לו, מה דינו? (ראה שם וצ"ע)

סעיף ב

שומר שכר שנאנס ב'אונס שינה', מה דינו?

סעיף ג

ראובן קבל משמעון חפץ לשמרו כשומר שכר, לבסוף נאנס החפץ על ידי שודדים. שמעון המפקיד שהפסיד את החפץ מסרב לשלם לראובן את שכרו האם יש הצדקה לסירובו? הוכח.

האם מגיע תשלום לש"ש שהבהמה נאנסה ומתה בשעת השמירה? ומה הדין בנגנבה ממנו?

שומר שכר שפשע בשמירתו ובעליו היו עמו, האם זכאי המפקיד שלא לשלם לו שכרו? ציין מקור.

מה הדין בש"ש שהתנה להפטר מגניבה ואבידה, האם ישלמו לו שכרו?

ראובן הפקיד אצל שמעון חפץ לשומרו כשומר חינוס לימים נפלה דליקה בביתו של שמעון, והלה עסק תחילה בהצלת חפציו הפרטיים, ובינתיים נשרף החפץ של ראובן. האם ניתן לחייב את שמעון? ציין מקור.

סימן דש – המעביר חבית ממקום למקום ונשברה מתי חייב

סעיף א

אומן ששבר כלי האם חייב לשלם, האם יש בזה לפנים משורת הדין לוותר לאומן והאם יש הבדל בין אומן עני לאומן עשיר והאם חייב לשלם לו שכר עבודה?

מה יהא הדין בפועלים שנשכרו להעביר חבית ממקום למקום ונשברה החבית, האם ישלמו להם שכרם?

סעיף ה

סבל ששבר חבית יין באופן שחייב לשלם, ביום השוק שווי חבית מאה ש"ח וביום רגיל שווי חבית יין שמונים ש"ח, כמה ישלם לבעל החבית?

הלכות אומנין

סימן שו – האומנים שומרי שכר ואם קלקלו וטבח שנבל

סעיף א

כל האומנים שומרי שכר – מה הדין בקבלן או שכיר יום?

סעיף ב

האם אומן קונה בשבח כלי? פרט דעת שו"ע והפוסקים.

מה דינו של אומן שקיבל לתקן וקילקל?

האם יש הבדל בין קבלן לשכיר לענין אומן קונה בשבח כלי? האם יש משום בל תלין?

האם זה קנין גמור או משכון בעלמא?

למ"ד אומן קונה האם קונה בגוף הכלי או רק בשבח? ומאי נפק"מ? הבא ראיה. ומה דעת הקצות?

ראובן מסר לחייט בד כדי לתפור ממנו חליפה החייט דרש סכום של 2000 ל"י עבור העבודה. לאחר שסיים את עבודתו דרש תוספת של 1000 ל"י בטענה שהמחירים עלו. ראובן סרב לשלם את התוספת למרות העובדה שהמחיר עלה בשיעור זה, בטענה כי סיכמו על מחיר נמוך יותר, כתוצאה מכך סרב החייט למסור לראובן את החליפה. הצדק עם מי? הסבר.

לסוברים שקונה אומן בשבח כלי, האם גם בהשביח קרקע שייך לומר שאומן קונה בשבח?

למ"ד אין אומן קונה בשבח כלי האם יש אומן שקונה בשבח כלי לכו"ע?

סעיף ג

מה הדין אם נתן לנגר עצים לעשות ריהוט טוב ועשה ריהוט גרוע, האם יכול לדרוש את העצים כמו שנתן לו?

אומן ששינה ממה שצוהו בעל החפץ, ועשה דבר אחר או צבע בצבע אחר האם חייב בעל החפץ לשלם לאומן?

מה הדין בנתן עצים לאומן לעשות כסא ועשה ספסל? האם אומרים בזה דין יורד לשדה חבירו ומדוע?

האם יכול בעל החפץ לומר לאומן תן לי דמי המוצר או האם האומן יכול לומר לבעל הבית טול דמי החפץ, אם לא רוצה לקחת, האם חייב לשלם?

סעיפים ד – ה

נתן בהמה לטבח וניבלה, מה הדין בודאי ובספק?

סעיף ו

מה הדין במראה דינר לשולחני וטעה?

נתן דולרים לבדיקה ואמר לו טובים הם, ונמצאו מזוייפים, מה הדין?

מזיק לחבירו בעצה מה דינו?

סעיף ח

נתן מעות לסופר לכתוב ספר תורה, מי משלם את ההגהה?

הלכות שוכר

סימן שז – דיני השוכר וחיובו ופטורו ואם השאיל או השכיר

סעיף ב (עם סימן שמ.ד.)

ממתי אדם השוכר חפץ מחבירו מתחייב בשמירת החפץ ובתשלומים?

מאימתי חלים דיני שמירה על שומר חינוס, שומר שכר, ושואל?

השואל בהמה ממתי חייב באונסין ובמזונותיה? וממתי המשאיל לא יכול לחזור בו?

מה הדין בשכר או שאל חפץ מחבירו ועשה קנין המועיל לשכירות או לשאלה ואח"כ התחרט השוכר או השואל וחזר בו מהשכירות או מהשאלה, והבעלים מחל לו והסכים לבטל את השכירות או השאלה, והחפץ נגנב או אבד לפני שהגיע לידי הבעלים, האם מועיל מחילה והשוכר או השואל פטורים?

סעיף ה

מה הדין בשומר חינוס על חפץ, ומסרו מדעת הבעלים לשומר שכר לשמור ונגנב או שאבד, למי ישלם השומר שכר?

שוכר בית שביטח הבית בחברת ביטוח ושילם דמי הביטוח, ונשרף הבית, מי זוכה בדמי הביטוח?

המשכיר בית, והשוכר קיבל אחריות על שריפה, והמשכיר עשה ביטוח נגד שריפות, ונשרף הבית, האם השוכר חייב לשלם אף על פי שהביטוח משלם למשכיר?

סעיף ו (עם סימן עמ סע' ב' ו-ד')

מה הדין שכר פרה ונולד בה מכה בפשיעת השומר שלא מחמת מלאכה וסוף המכה להבריא?

ראובן שכר פרה משמעון ונולדה בפרה מכה שסופה להתרפאות בפשיעתו או שלא בפשיעתו האם חייב לשלם? מה הדין בשואל פרה במקרה הנ"ל?

שכר את חמור חבירו ונאנס מלהשיבו, האם יש לחייבו מדין 'שבת'! (וראה שי/ג)

כחשה הבהמה מחמת חוסר מזון, או מלאכה, האם חייב השואל לשלם הפחת?

סימן שח – השוכר בהמה לרכוב עליה וכמה יטעון עליה

סעיפים א. ב. ה (עם סימן שט/ג)

השוכר רכב להובלות והטעין עליו יותר מהמשקל המותר והרכב ניזק, מה דין השוכר? פרט.

סעיף ז

השוכר פועל סבל, והעמיס עליו יותר ממה שרגיל לסחוב, והוזק, האם השוכר חייב בנזקיו? ומדוע?

סימן שט – השוכר את הבהמה לילך למקום ידוע והוליכה למקום אחר

סעיפים א – ב

מה דין שוכר בבעלים ששינה מדעת בעלים ונאנס מחמת השינוי?

סימן שי – השוכר את החמור ונסתמא או מת או נשבר

סעיפים א – ב

ראובן שכר מונית לנסיעה מיוחדת מתל אביב לירושלים במחיר 1000 ל"י, בהגיע לשער הגיא חלה תקלה במונית וראובן נאלץ להזמין מונית מיוחדת מירושלים שתקחהו ליעדו, עבור המונית השניה שילם ראובן 700 ל"י. בעל המונית הראשונה דרש מראובן שישלם לו לפחות את מחיר הנסיעה מתל אביב לשער הגיא בסך 500 ל"י. ראובן מוכן לשלם לו רק 300 ל"י (כסכום ההפרש בין מחיר הנסיעה מת"א לירושלים לבין הסכום ששילם עבור הנסיעה משער הגיא לירושלים) הצדק עם מי? ציין מקורות.

סעיף ג

מי ששכר מכונית מחבירו למספר ימים כדי להגיע למקום מסוים ובחזרתו נגרמו עיכובים ותקלות והתעכב ימים נוספים, באיזה עיכובים ותקלות אין מחייבים אותו לשלם עבור הימים הנוספים ובאיזה מקרים מחייבים במקום שחייב לשלם, האם הוא ישלם את הסכום המלא או ישלם כפועל בטל (המכונית עומדת ולא נוסעת)?

מה הדין שכר רכב מחברת השכרה ליום שלם, ובחצי היום נתקע הרכב, האם משלם על חצי היום השני, ומי ישלם את שכר הגרר?

שכר את חמור חבירו ונאנס מלהשיבו, האם יש לחייבו מדין 'שבת'?

סימן שיא – השוכר הספינה ופרקה בחצי הדרך או מבעה בחצי הדרך

סעיפים ב – ה

השוכר ספינה וטבעה בחצי הדרך, מה הדין, באילו מקרים משלם השוכר שכר מלא ובאילו שכר חלקי? פרט את השיטות והסברות.

סעיף ו

השוכר ספינה ופרקה בחצי הדרך, מה הדין? באילו מקרים משלם השוכר שכר מלא ובאילו שכר חלקי? פרט את השיטות והסברות.

סימן שיב – המשכיר בית לחבירו לזמן קצוב או סתם

סעיפים א. יא

מה הדין אם נחרב ביתו של המשכיר, האם השוכר חייב לצאת? (וראה גם סעי' י"ז)

ראובן השכיר בית לשמעון לתקופה של שנתיים, ובתוך הזמן הציע שמעון לראובן שיפנה את הבית ויחזירנו לו, וראובן הסכים, או להיפך ראובן ביקש משמעון שיפנה לו את הבית, ושמעון הסכים, האם יכולים לחזור בהם או לא?

סעיפים ט – י

המשכיר בית לחברו לשנה וקבעו גובה השכירות ובנתיים עלה שכירות הבתים, האם המשכיר יכול לדרוש יותר?

מה דין משכיר שחתם חוזה על מחיר מסוים לשנה, לאחר שנה ראשונה עלו המחירים ולא נחתם חוזה חדש בינו לשוכר והמשיך השוכר לגור בשנה שניה, כעת מעונין המשכיר להעלות את השכר בהתאם למחיר השוק, האם הוא יכול לעשות כן? פרט ונמק והבא דברי הפוסקים.

סעיף טו

משכיר בית לשנה ונתעברה השנה מה דין חודש העיבור? ומה הדין בשכירות פועל לשנה?

סעיף יז

השכיר בית ונפל או נשרף מה הדין (ראה גם סעי' א') ואם כל העיר נשרפה מה הדין?

סימן שיג – המשכיר בית לחבירו בבירה גדולה באיזה מקום רשאי להשתמש

סעיף א

כיצד אדם קונה שכירות בית עם חצר? פרט לענין תשמיש בחצר, מציאה שנפלה בחצר וקנין ע"י החצר השכורה. (ראה סימן רסד)

סימן שטז – המשכיר בית לחבירו לזמן קצוב ורצה השוכר להשכירו לאחרים

סעיף א

אברך שכר דירה בעיר טבריה ליד הטיילת, האם רשאי בימי בין הזמנים לצאת מהדירה ולהשכירה לאחרים, מה נפסק בשו"ע? ואם הלכה זו תקיפה גם לימינו ומדוע?

ישיבה הנמצאת במבנה בשכירות מוגנת. האם רשאית להשכיר לכולל שאינו שייך לישיבה להשתמש בנכס המושכר, למי ישלם הכולל דמי שכירות, לבעלי המבנה או לישיבה?

השכיר בית לחבירו לזמן קצוב האם יכול השוכר להעביר לאחר בתוך הזמן?

אם השוכר יצא מן הבית ומשלם על השכירות והבית ריק כמה עליו לשלם? אם המשכיר דורש להשכיר את הבית, האם הוא זכאי לכך ומי יקבל את השכירות?

מה הדין אם רוצה השוכר להחזיק בדירה עד תום המועד ולהשאיר ריקה ולהמשיך לשלם את השכירות?

עזב השוכר בתוך הזמן בתשלום מלא, האם רשאי המשכיר להשכיר לאחר בתשלום?

אם בחוזה היה כתוב במפורש שאין השוכר רשאי להשכיר לאחרים, וזה הלך והשכיר לאחרים ללא ידיעת בעל הבית, מי יקבל את דמי השכירות?

אם בחוזה היה כתוב שמותר לשוכר להשכיר לאחרים, מדוע אין זה נחשב עושה סחורה בפרתו של חבירו?

חמשה אנשים שלמו לנהג מונית עבור נסיעה של אלף ש"ח, שני נוסעים ירדו בדרך והנהג העלה שני נוסעים חדשים וגבה מהם מאתיים ש"ח עבורו, הנוסעים טוענים כי הכסף הזה שייך לחברים ששילמו עבור הנסיעה ולא נסעו, הדין עם מי?

שכר בית מחבירו לשלוש שנים ובתוך השנים האלו השכיר הבית לאחר במחיר יותר גבוה, למי שייך הרווח הזה?

ראובן שהשכיר בית לשמעון ונפלה מריבה בתוך הזמן ואמר ראובן לשמעון תריק לי את הבית, האם רשאי שמעון לעזוב? ומדוע?

סעיף ב

ראובן ושמעון שכרו דירה בשותפות ומבקש ראובן להושיב אדם אחר במקומו, האם יכול שמעון להתנגד, והמקור לכך.

סימן שיז – אמר השוכר פרעתי שכר הבית והמשכיר אומר לא פרעתי

סעיפים א – ג

משכיר ושוכר, מי נקרא מוחזק לגבי תשלום השכירות, גובה השכירות, סיום זמן השכירות?

משכיר לעשר שנים ולא כתבו בשטר את מועד כתיבת השטר ויש מחלוקת בין הצדדים אם עבר הזמן, מה הדין?

כתוב בשטר השכירות שנים סתם, המשכיר טוען שתים והשוכר טוען שלוש ואכל כבר את הפירות, מה הדין?

סימן שיט – מי שהטעה חבירו עד שהכניס פירותיו לביתו

סעיף א

הכניס סחורה לבית חבירו או למחסן של חבירו שלא בידיעתו או שפשוט הטעה אותו ונעלם. האם יכול בעל הבית להוציא החפץ למקום הפקר, ואם עליו להודיע לבעלים?

אדם הניח פירותיו בחצר חבירו שלא מדעת, כיצד בעל החצר יכול לטפל בזה?

הלכות הכירות וקבלנות

סימן שכא – המקבל בית השלחין ושדה האילן ויבשו

סעיף א (עם סימן שכב.א)

בקץ הזה יש מצב מלחמה בדרום הארץ בעיקר, מה הדין במי שסיכם עוד לפני כמה חדשים צימר לתחילת החופש הגדול בדרום הארץ וכעת מתוך פחד אינו יכול לנסוע ורוצה לבטלו?

מה הדין באם טרם שילם ורק הזמין ופרצה המלחמה בדרום, ואיך הדין באם כבר שילם, האם על פי הדין יכול לתבוע בחזרה את הכסף?

שכר רכב לשלושה ימים ולאחר יום התבקש להיכנס לבידוד, האם חייב לשלם את דמי השכירות גם על ימי היותו בבידוד או שמא אנוס הוא?

האם מעסיק צריך לשלם לפועלים שכירים עבור ימים בהם נאלצו להיעדר לרגל ההנחיות ומגבלות הבריאות?

עקב 'סגר הקורונה' נמנע מן ההורים לשלוח את ילדיהם לגנים ולמוסדות החינוך, האם על ההורים לשלם שכר לימוד על תקופה זו, ומה הדין באופן ששכר הלימוד שולם מראש לכל השנה?

ראובן שכר דירת קיט לימי 'בין הזמנים' אך לנוכח 'סגר הקורונה' נאלץ בעל כורחו לבטל את ההזמנה, האם עליו לשלם למשכיר?

הלכות שכירות פועלים

סימן שלב – דין האומר לשלוחו צא ושכור לי פועלים ושכרן יותר ממה שאמר לו

סעיפים א – ב

שכר פועלים בשכירות או בקבלנות וסיכם לשלם ארבעה במקום שכולם משתכרים בשלושה, אם חייב לשלם להם ארבעה, ומה הדין בשדכנות?

סימן שלג – השוכר את הפועל ובא הפועל לחזור קודם שהתחיל או אחר כן

סעיפים א – ב

השוכר פועל וחוזר בו או הפועל חזר בו, באיזה מקרים יש חיוב א' לשני ובאיזה מקרים בעה"ב חייב לשלם את מלא השכר ובאיזה מקרים כפועל בטל?

אברהם מסר כתב יד ליצחק כדי שיקליד לו, וסיכמו מחיר. לפני שיצחק התחיל בעבודה, חזר בו אברהם ורוצה את כתב היד בחזרה, האם יכול לחזור בו?

ראובן שכר פועלים לעבוד לו בשדה, הלכו הפועלים למחרת ומצאו שדה שהיא לחה, האם ראובן צריך לשלם לפועלים שכרם? במה שונה דין זה ממבטל כיסו של חבירו?

האם בעל הבית או פועל או אומן או קבלן יכולים לחזור בהם מהסכם עבודה? פרט בהטעו זה את זה ובלא הטעו? כלא בהמת חברו ובטלה ממלאכה אם חייב לשלם? כלא עבד חברו ובטלו ממלאכה אם חייב לשלם? (ראה תכד, ג)

סעיפים ג – ד

הלכה ידועה שפועל יכול לחזור בו אפילו בחצי היום, מהם ההבדלים בין פועל לקבלן ומהם המקרים שגם פועל אינו יכול לחזור בו? (וכן לקמן)

מתי פועל יכול לחזור וידו על התחטונה?

פועל שקבל את שכרו מראש לכל תקופת עבודתו, האם יכול לחזור בו בחצי היום?

אם הולך לעבוד אצל אחר האם יכול לחזור בו?

פועל שהתחיל במלאכתו, ואח"כ דורש תוספת שכר, ואומר שאם לא יוסיפו לו יחזור בו לגמרי, האם יכול לחזור בו?

פועל שיכול לחזור בו בחצי היום, אם עשה קנין האם ישתנה הדין?

סעיף ה

חזרו הפועלים בדבר האבוד מה יכול בעל הבית לעשות? התייחס גם לנזקים שנגרמו לו.

פועל ששכר לפרק זמן מסוים, ונפל למשכב למשך מספר ימים האם חייב בעל הבית לשלם לו "דמי מחלה" עבור התקופה שנפל למשכב?

מלמד שהפסיק את לימודיו בישיבה באמצע השנה, ועזב עם תלמידיו, האם צריך להחזיר שכרו שכבר קיבל מהישיבה?

האם מורה שחוזר בו באמצע שנת הלימודים מיקרי דבר האבד?

האם רשאי מלמד תינוקות או מורה להתפטר בתוך תקופת עבודתו? ציין מקור ונמק.

שכר מלמד לבנו וחלה המלמד או אשתו ובניו?

פועל שעובד בחינם אצל בעל הבית האם יכול לחזור בו בחצי היום בדבר האבד?

מה הדין במלמד תינוקות או סופר האם יכול לחזור בו? ומה הדין אם השתעבד הפועל בקנין? (ראה סוף סעי' ד) הסבר את הטעמים.

סעיף ה

אמר לאומן עשה לי דבר פלוני, ועשאו האומן והקונה לא רוצה לקחתו, האם מחויב לשלם וכמה?

אדם שעבד במוסד בתנאים מסויימים שנה אחת ואחר כך המשיך שנה שניה, אימתי אמרינן שזה לפי התנאים הראשונים? ומה הדין אם התחלפו מנהלי המוסד? ומה הדין בשוכר שהמשיך בשנה שניה מבלי לדבר על תנאים?

ראובן חתם חוזה עבודה לשנה עם חברת הי טק, הנ"ל קיבל משכורת חודשית ותנאים נלווים נוספים כגון רכב, מגורים וכד', מה דין השכירות והתנאים הנלווים לאחר שנה כאשר הנ"ל המשיך לעבוד ללא כל דיבור על תנאי העסקתו? כאשר סיכמו שהמשכורת תמשיך כדאשתקד ולא דיברו על התנאים הנוספים? כנ"ל ונעשה שינוי בגובה המשכורת?

מה הדין בבעל בית שפיטר את הפועל בלשון "לך מעמדי" האם חל?

מלמד או מורה שפוטר בתוך תקופת עבודתו על ידי המעסיק, במכתב פיטורים או בעל פה, האם זכאי המעסיק לחזור בו מן הפיטורים ולדרוש ממנו לחזור להשלמת תקופת עבודתו? כיצד הדין בפועל בכגון זה. הסבר.

בעל הבית ששכר פועל ושילם לו מראש ואח"כ אמר לו לך ממני, האם חייב להחזיר מה שקיבל ולא עבד? מה הדין אם אמר זאת דרך כעס?

סימן שלד – השוכר את הפועל להשקות השדה והשוכר מלמד וחלה בנו

סעיף א

מה הדין שכר פועל להשקות שדה מנהר ופסק מנהר או עלה מנהר או ירדו גשמים?

אם מת השוכר האם יורשיו חייבים לשלם עד תום שנת השכירות?

סעיף ד

חלה התלמיד האם יקבל המלמד שכרו על ימים אלו?

שכר מלמד ומת התלמיד מה הדין?

סימן שלה – השוכר את הפועל למלאכה סתם או למלאכה ידועה**סעיף א**

המלמד תורה את בן חבירו, שלא מדעת האב, האם חייב האב לשלם לו?

סעיף ב

ראובן שכר פועל להביא לו שליחות והלך ולא מצא האם יקבל שכרו?

מה הדין בשליח שנשלח להביא איגרת שהלך חצי מהדרך והפסיק אז את שליחותו?

ראובן שכר נהג לחודש ימים ומת ראובן לאחר שבועיים כמה יקבל הנהג?

שכר מדריך טיולים ליומיים ומת לאחר יום, מה הדין?

סימן שלו – השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו**סעיפים א – ג**

שכר פועל האם יכול לומר לו טול מה שעשית בשכרך?

השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חברו, האם יכול לשלם לו את שכרו בשוה כסף? והאם יש הבדל בין משלם לו שוה כסף לבין נותן לו דבר מאכל?

לקח אצל חנוני בהקפה, האם יכול לשלם לו אחר כך בשוה כסף? (ביארץ חמדה' שלחו לט"ז וצל"ע)

סימן שלט – לתת שכר אדם בהמה וכלים בזמנו ומתי זמנו**סעיף א**

האם עובר בבל תלין בשוכר קרקע? ומה הדין בשוכר דירה?

סעיף ג

שכר פועל לעבודה ביום שישי מתי עובר בבל תלין?

פרט שלושה מקרים בהם אין 'בל תלין' שאינם ברשימה (של החלק הראשון של השאלה: קרקע, קבלן, אומן, ושכירות ע"י שליח)

סעיף ו

פרט הדין של כובש שכר בשכיר (ראה לעיל) או אומן או קבלן?

סעיף ז

שכר פועל בעצמו או על ידי שליח ותבע הפועל שכרו בעצמו או על ידי שליח, מתי עובר בבל תלין ומתי לא?

ירד לשדה חבירו שלא ברשות ועבד, האם עובר עליו המעביד בבל תלין?

הלכות שאלה**סימן שמ – השואל חייב באונס ובהמה שמתה מחמת מלאכה ואם שלחה על יד בנו או עבדו****סעיף א**

מה מיקרי "מתה מחמת מלאכה" שהשואל פטור?

סעיף ג

שאל רכב ועשה תאונה שלא באשמתו, האם הוי מתה מחמת מלאכה?

השואל רכב מחבירו ובדרך מחבלים רגמו אותו באבנים. האם נחשב מתה מחמת מלאכה? ומה הדין אם החוס עלה ברכב והנהג המשיך לנסוע וזה גרם להפסקת המנוע?

שאל חתול לאכול עכברים ואכלוהו עכברים או אכל עכברים ומת? שאל כלי מחלמה ונפלו בשבי?

אדם ששאל מכונית מחבירו והלך המנוע, והשואל אינו יודע מחמת מה הלך, האם חייב לשלם?

מתה הבהמה לאחר שעשה בה מלאכה ואינו יודע אם מתה מחמת מלאכה, נחלקו הפוסקים האם חייב לשלם, מהם צדדי הספק, ואיך מתיישבים הדברים עם סוגיית שומר שמסר לשומר? הרחב בביאור הענין.

במתה מחמת מלאכה, באיזה אופן נאמן בשבועה ובאיזה אופן לא?

סעיף ה

ראובן הפקיד חפץ אצל שמעון ושמעון החזיר את הפקדון לאשתו של ראובן שיגיע לידי ראובן, האם שמעון חייב? (ראה רצא, כא) מה הדין אם היה שואל שהחזיר את החפץ לאשתו של משאיל והחפץ נגנב קודם שהגיע לידי המשאיל, האם חייב השואל? האם דין זה יהיה שונה כשהאישה נושאת ונותנת בבית?

סימן שמא – השואל מחבירו חפץ סתם או לזמן קצוב

סעיפים ג – ד

שואל שמת האם הבנים חייבים כשומר שכר או כשומר חינוס?

יתומים שהניח להם אביהם פרה שאולה ונשתמשו בה בתוך ימי שאלתה ומתה האם חייבים לשלם את הפרה או לא ומה הדין אם נגנבה או נאבדה? ומה הדין בעיסקא?

מי שמת והשאיר פרה שאולה והבנים חשבו שהיא של אביהם ושחטוה ואת הבשר, באיזה אופן ישלמו במחיר מוזל, ואיזה חלק בפרה ישלמו במחיר מלא בכל מקרה?

סימן שמב – אין השואל רשאי להשאיל

סעיף א

קיי"ל אין השואל רשאי להשאיל, מה הטעם? האם רשאי להשאיל למי ששומר יותר טוב ממנו? האם הדין הנ"ל שייך במטלטלין או גם בקרקעות? מה הדין אם בכל זאת השאיל השואל לאחר ונאנס (ראה רצא/כו) או מתה מחמת מלאכה אצל השני? מה הדין אם השאיל או הפקיד השואל למי שהיה המשאיל רגיל להשאיל או להפקיד אצלו ונאנס ביד השני?

סימן שמג – דין השואל אחר כלות זמן השאלה

סעיפים א – ב

שואל או שוכר לזמן וכלתה הזמן של שמירתו והניחו מלהשתמש ונגנב או נאנס מה דינם?

סימן שדמ – טען שמתה מחמת מלאכה או רוצה לשלם או לישבע

סעיף ב

השואל כלי ונשבר, והוקרו השברים, ועתה שוים כשווי כלי שלם כפי שעת השאלה, אלא שעתה בגלל שהוקרו אין המשאיל יכול לקנות בדמי הנזק כלי שלם, כיצד ישלם המזיק בכה"ג?

סימן שמו – דין פטור שאלה בבעלים עם כל דיניו ובעל בנכסי אשתו

סעיף א

מה דין שואל בבעלים ששלח יד בחפץ?

סעיף ו

האם שליח הבעלים נחשב בעלים לענין שמירה בבעלים?

סעיפים ז – ח

מה דין שותפים לענין שאלה בבעלים?

סעיף יב

נוטע של העיר והשאל או השכיר, האם נקרא שאלה בבעלים?

מה הדין האידנא בפועל של העירייה?

סעיף יג

שליח ציבור לקהל, האם נחשב שאלה בבעלים?

סעיף יז

מה הדין באשה ששאלה פרה ואח"כ נישאת ופשע בה הבעל?

הלכות גניבה**סימן שמח – איסור גניבה ומי נקרא גנב ומאיזה שעה מתחייב****סעיף א**

הגוזל או גונב מתבירו רק כדי להרגיז אותו או אפילו בכוונה לשלם לו יותר, האם מותר?

מה הדין לגנוב על מנת לשלם ומדוע?

האם מותר לגנוב בדרך שחוק על מנת להחזיר? מה הטעם?

אם גנב או גזל על מנת להחזיר והחפץ נאנס, האם חייב לשלם?

סעיף ב

הגונב או הגוזל מגוי, האם עובר על איסור, ואיזה איסור?

האם יש חיוב השבה כשגונב מגוי? ומה הדין בעיר שרוב ישראל והגוי יודע שישראל גנבו, אבל לא יודע מי גנב?

האם גזל הגוי מותר? מה הקשה על זה הסמ"ע? (נשצ"ל ש"ך) באיזה אופן מותר לגנוב מגוי?

האם יש הבדל בין גניבה לגזילה בנכרי, בחומר האיסור?

האם מותר להטעות את הגוי, ומה הדין כשהטעה את עצמו?

האם מותר לגנוב דעת גוי?

סעיף ח

האם יש שליחות בגניבה?

קיי"ל, אין שליח לדבר עבירה. מה דין כאשר השליח עבריין, האם יתחייב השליח?

שליחות לדבר עבירה בגניבה, שלח אדם לגנוב חפץ מבית הבעלים, האם תחול השליחות?

מה הדין בגונב עברו ועבור תבירו?

שני גנבים אחד עלה על סולם והוציא מהבית וזרק לחבירו והשני לקח וברח, מי חייב בגניבה, הראשון השני או שניהם?

בשני גנבים או שני מזיקים שחייבים ואי אפשר לפרוע מאחד, האם ניתן לפרוע כל מהשני?

סימן שמט – דין אשה ועבד וקטן שגנבו**סעיף ב**

אשה שהשאלה לחברתה חפץ ויצא קול שגנב החפץ ובעלה של השואלת מודה שידע מהשאלה והחפץ גם בא לרשותו ולאשה אין ממה לשלם ומתה, מי יהיה חייב לשלם?

סעיף ג

מה דין קטן שגנב?

סימן שנא – דין הגונב כים בשבת

סעיף א

החופר בור בשבת ואחר כך נפל בו שור או חמור האם הוא חייב?

סימן שנג – נשתנה הגניבה ביד הגנב או שנתיאשו בעליה ממנה

סעיף ב (עם סימן שסא סע' א – ג)

האם קונה ביאוש בלבד? גנב והתיאשו הבעלים וקידש הגזולן בחפץ הגנוב אשה, האם מקודשת?

סעיף ג (עם ס' שנו/ג ו- שסא/ד)

מהו תוקפו וגדרו ההלכתי של שינוי רשות בגניבה?

באיה אופן קונים כשיש יאוש ושינוי רשות?

קיימא לן יאוש ושינוי רשות קונה, היכי תימצי שמכירה לא תחשב כשינוי רשות?

באילו מקרים יאוש קונה? האם צריך לשלם דמי הגניבה לאחר יאוש שקונה?

מה הדין בקונה מגזולן ואח"כ באו הבעלים ודרשו את הגזילה לאחר יאוש?

מה דין חפץ שהפקירו הגנב לענין שינוי רשות?

סימן שנר – השביחה הגניבה ביד הגנב

סעיפים א – ב

גנב שגנב כבשה והשביחה כשהיתה ביד הגנב, באיזה מצב יהיה השבח שייך לגנב ובאיזה אופן יהיה השבח שייך לבעלים?

גנב פרה ריקנית ונתעברה אצלו או פרה מעוברת וילדה, למי שייך השבח?

האם יש חילוק בין השביח לפני יאוש או אחר יאוש ובין השביח ממילא להשביח ע"י הוצאה?

סעיף ג

גנב בהמה והתיקרה בשעת העמדה בדין לפי איזה זמן ישלם?

סעיף ה (עם ס' שסב/יג שפז/א תג/א)

הגנב והגזולן ששברו את הכלים שגנבו האם חייבים לשלם חדש או משלימים את שווי השברים? ומה הדין במזיק?

מפני מה אין שמין לגנב ולגזולן ומה הדין באם הבעלים רוצים את השברים והאם יש הבדל באם נשתנה שם החפצא על ידי השינוי או שנפחת סתם? מה הדין במזיק?

גזל חפץ מחבירו ונשבר, הגזולן רוצה להחזיר את החפץ השבור ששווי פחות וישלים את המחיר שהיה שוה לכתחילה והגזול מסרב, איך הדין?

סימן שנו – אסור לקנות שום דבר מהגנב והקונה מוגנב מפורסם או אינו מפורסם

סעיף ב

מה היא "תקנת השוק" בגנב ובאילו מקרים לא נתקנה תקנה זו? מה הדין במתנה, האם על כל דבר חלה תקנה זו? האם תקנו גם ב"גנב מפורסם"?

מה הדין הקונה מגזולן ואח"כ באו הבעלים ודרשו את הגזילה בין לפני יאוש ובין לאחר יאוש (ראה שנג/ג)? מה הדין בקרקע? מה הדין בספרים?

האם יש תקנת השוק בבהמה, עבדים ובלוקח מעכו"ם?

האם יש תקנת השוק בהגיע לבעלים לפני הלוקח?

מה הדין בספרים גבי "תקנת השוק"?

קנה ספר תורה שניצל מהשוואה באירופה ונמצאו יורשיו?

מה הדין אם אמר הקונה לטובה נתכוונתי?

סעיף ו

האם יש תקנת השוק בגנב ופרע בחובו?

סימן שנו - המכיר כליו וספריו ויצא לו שם גניבה בעיר

סעיף א

קיי"ל כל המטלטלין בחזקת מי שהן תחת ידו, והטוען על חברו שלי הוא, צריך להוכיח פרט לדברים העשויים להשאיל ולהשכיר, היש חילוק בין יצא לו שם גנבה בעיר ללא יצא לו שם גנבה?

סימן שנה - דברים האסורים לקנות מהרועים ומשומרי פירות ומבעלי אומנות

סעיף ד

ראובן ושמעון מתגוררים בבית אחד, האם מותר לראובן לקחת לעצמו חפץ או דבר מאכל משל שמעון, מבלי ששמעון יודע על כך, אע"פ שראובן בטוח ששמעון יתרצה לכשידע? ציין את המקורות והסבר.

האם אדם רשאי לאכול חטיף במהלך עריכת קניות בחנות לפני ששילם?

הלכות גזילה

סימן שנט - איסור גזילה אפילו על מנת להחזיר ומה נקרא גזילה ואיסור לא תחמוד ולא תתאוה

סעיף א

הגונב או הגוזל מגוי האם עובר על איסור, ואיזה איסור? (ראה גם שמח, א)

סעיף ב

מה הדין לגזול על מנת לשלם ומדוע?

האם מותר לקחת חפץ של חברו, על מנת לתת לו חפץ אחר טוב יותר?

נתן לצורף שרשרת זהב ישנה ע"מ שיתיד אותה ויצור ממנה שרשרת חדשה, האם מותר לצורף להשתמש בזהב זה לצורכו, ולעשות לבעל השרשרת שרשרת חדשה מזהב אחר באותו הטיב והכמות?

סעיף ד

האם מותר לאדם לכתחילה להציל את עצמו מסכנה ע"י שיגרום נזק לממון חברו? ואם גרם נזק, האם חייב לשלם?

על מה סמכה תמר כלתו של יהודה שלכתחילה לקחה ליהודה את החותמת והפתילים הרי זה מציל עצמו בממון חברו?

סימן שס - מצוה על הגזולן להשיב הגזילה ואם אין בה שוה פרומה או נשתנית

סעיף א

ראובן בנה בנין, רובו על מגרש השייך לו, ומיעוטו על מגרש השייך לשמעון. כשתבע שמעון את ראובן לדין, הסכים ראובן לפצותו בערך המלא של הקרקע ואף למעלה מזה, שמעון התנגד ודרש שראובן "יחתוך" את חלק הבנין במגרש השייך לשמעון, כיצד נפסוק?

מה הדין הקונה מגזלן ואח"כ באו הבעלים ודרשו את הגזילה בין לפני יאוש ובין לאחר יאוש? (ראה שנו"ב) מה הדין בקרקע?

מה המנהג בהחזרת הגניבה? מה טעמי המנהג והנפק"מ? (צ"ע)

סעיף ג

מה הדין אם גזל שווה פרוטה ונאבדה הגזלה ושוב הוזלה ואין שווה פרוטה?

סימן שסא – דין יאוש ואם יש עמו שינוי השם או שינוי רשות

סעיפים ה – ו

מה הדין הקנה חפץ גזול בקנין לזמן או במתנה על מנת להחזיר או השאילו או השכירו האם נחשב כשינוי רשות? באר ונמק.

סימן שסב – השביחה הגזילה ביד הגזלן ממילא

סעיף א

אם נתנו לקטן האם חשיב שינוי רשות?

סימן שסג – הגזול בהמה ועבדים והזקינו והדר בחצר חברו שלא מדעתו

סעיפים א – ב

גזל אתרוג שהיה שוה הרבה לפני סוכות והחזירו לאחר סוכות, האם יכול לומר לו הרי שלך לפניך?

סעיפים ג – ה

הגזול מחבירו בהמה, מכונית, עבד, ספינה, השתמש בהם והחזירם, כמה ישלם עבור השימוש?

מה הדין כשהגזולן השכירם לאחרים וקיבל שכר?

סעיפים ו – ז

הדר בחצר חברו מתי צריך להעלות לו שכר ומתי לא? מה הדין אם פלש לדירה ריקה? ומה הדין אם פלש לחצר חברו שהיא ריקה? ומדוע דין זה שונה ממי ששכר בית לחבירו ויצא קודם הזמן שחייב להעלות לו שכר?

דר בחצר חברו שלא מדעת האם חייב לשלם לו? באילו מקרים חייב שכר מלא?

סעיף י

האומר לחבירו בוא ודור בחצרי, האם חייב לשלם?

מה דין אדם שפנה לחבירו שמעוניין שיגור איתו בדירתו ולאחר זמן ביקש על זה תשלום שכירות? מה הדין אם המתארח גילה דעתו שאינו מעוניין לשלם עבור זה? (ראה סעיף ח) ומה הדין אם טוען המתארח ששילם ובעה"ב טוען שהוא לא שילם?

סימן שסד – הנכנס בבית פלוני והוציא כלים או חטף מידו זהובים

סעיפים ה – ז

נכנס לבית חברו ולקח כלים ויש רק עד אחד שמעיד שלקח כלים ולא יודע כמה לקח. בעל הבית טוען שלקח 20 כלים, והוא מודה שלקח 10 כלים, והם שלו, מה הדין?

סימן שסה – הגזול ואינו יודע ממי גזל

סעיף ב

אברך שביקש לעשות צדקה באמצע הסדר ונכנס למלתחה כדי להוציא מכיס חליפתו כסף, וטעה והכניס ידו לכיס של אחר, ובסוף היום ראה שטעה אך לא יודע למי להחזיר, ותלה מודעה בישיבה 'למי שחסר חמישים ש"ח שיפנה אליו', מה הדין כשאף אחד לא פונה אליו? במידה ונאמר שיהא מונח, מונח ביד בית הדין או אצלו? מה הדין ברצונו לצאת ידי שמים?

סימן שסח – דין המציל או הקונה מלסטים ישראל או עובד כוכבים

סעיף א

לסטים ישראל או גוי ששדד את ישראל אחר, ועמד אחד והציל מידו, האם הוא חייב להחזיר לבעלים או לא? ומה הדין במציל מיד גנב גוי או יהודי?

גוי גזל חפץ מישראל ובא ישראל אחר וגזלה ממנו, האם צריך להחזיר לנגזל?

סימן שעא – קרקע אינה נגזלת אפילו נתיאשו הבעלים

סעיף א

מה הדין הקונה מגזלן ואח"כ באו הבעלים ודרשו את הגזילה בין לפני יאוש ובין לאחר יאוש? (ראה סימן שנו, ב) מה הדין בקרקע?

סימן שעד – מכרה הגזלן וחזר וקנאה מהנגזל או נתנה לו במתנה

סעיפים א – ב

ראובן גזל שדה של שמעון ומכרו או נתנו ללוי ואחר כך קנאו משמעון, באיזה אופן יתקיים ביד לוי ובאיזה אופן יחזור השדה לבעליו?

סימן שעח – היורד לשדה חבירו או לתוך חורבתו ונטעו או בנאו

סעיפים א. ג

אדם עבד בשדה חבירו, באילו מקרים חייב לשלם לו בעל השדה ביורד ברשות ושלא ברשות? וכמה? פרט הדין במקרה שבעל השדה המשיך בעבודה?

אדם שהיה לו מגרש חניה ומשני צדדיו היו מגרשים נטושים. לימים הכשיר אותם למגרש חניה והגדיל את מגרש החניה שלו ללא רשות מבעלי המגרשים. לאחר כמה חודשים, אחד ביקש ממנו לפנות את המגרש שלו כיוון שהגיע להסכמה עם העירייה לבנות שם בנין. השני מבקש להפריד בין המגרשים ולהפעיל מגרש חניה נפרד, בשני המקרים הנ"ל האם חייבים בעלי המגרשים הנטושים לשלם לבונה את הוצאותיו?

סעיף ב

מה הדין [בהמשך לשאלה הנ"ל] אם הבונה מסרב לבקשת בעל מגרש השני ומבקש להחזיר את המגרש לקדמותו? מה הדין אם בעל מגרש החניה נטע בשני המגרשים הנ"ל עצי ערבות ואח"כ התחרט, האם יכול לעקור אותם? ואם לא עקר אותם, האם צריכים בעלי המגרשים לשלם לו הוצאות וכמה? (לעיל בדין אינה עשויה ליטע)

סעיפים ד – ה

מה הדין כשבעל השדה אריס בעצמו או שהיורד הוא בעל בנכסי אשתו, או שותף בנכסי השותפות?

אדם שירד לבית חבירו ושיפצו וסיידו שלא מדעתו, האם חייב לשלם לו? מה הדין אם טוען בעל הבית שלא היה מסייד כלל או שטוען עשית בחינם, האם שומעים לו?

סימן שעו – דין המסיג גבול רעהו

סעיף א

אדם שגזל קרקע האם עבר באיסור לאו דגזל מן התורה?

הלכות נזיקין

סימן שעח – אסור להזיק ממון חבירו ולא לגרום שום היוק

סעיפים א – ב

מה מקור האיסור להזיק ממון חבירו?

נפל מהגג והזיק, האם חייב לשלם?

אדם המזיק באונס לשיטת התוספות פטור, הבא 2 ראיות לחיזוק הסברא הזאת, ולדעה שסוברת שגם באונס חייב, איך יסביר את מאמר חז"ל במסכת בבא קמא כשנתקל אנוס הוא ומשום הכי בנתקל ונפל הכד ובשעת נפילתו הזיק פטור, מדוע פטור?

האם חייב על נזק באונס? פרט את השיטות, הראיות, ופסיקת ההלכה?

סעיף ו

החנה את רכבו במקום האסור בחניה. חבירו לא ראה את הרכב ופגע בו. לשני הרכבים נגרם נזק, מה הדין?

סעיף ט

מזיק בזמן שמחה של מצוה, מה דינו?

סימן שפ – האומר לחבירו קרע כסותי או של חבירי או רודף או נרדף ששיברו כלים

סעיפים א – ב

מה הדין באם אמר לו אכול אצלי או שבור כדי האם חייב לשלם? האם יש הבדל בין אם ידע שזה של חבירו ללא ידע?

סעיף ג

מי שרודף אחר רודף כדי להציל את הנרדף והזיק ממון של אחרים, האם חייב לשלם? מה הטעם?

סעיף ד

ספינה שעמדה להשבר מכובד המטען, וקם אחד והשליך חפצים לים, האם חייב לשלם?

סימן שפא – דין חמישה שישבו על ספסל אחד

סעיף א

חמישה שישבו על ספסל ולא נשבר, ובא אחרון וישב ונשבר, מי חייב לשלם?

סימן שפב – הקוצץ אילן של חבירו והמונע חבירו מלעשות מצוה

סעיף א

אילן שהוא מזיק לרבים שדינו לקוץ ובא אדם זר וקצצו, האם חייב לשלם לבעלים?

מונע חבירו לעשות מצוה כמה משלם? ואם אב מינה מוהל ואחר חטף ומל מה הדין? במקרה של ברכה, האם יש משמעות לכך שהשני הנחטף ענה אמן אחר ברכתו של החוטף?

סימן שפג – דין אדם המזיק לבהמת חבירו

סעיפים ג – ד

חמישה הניחו חבילות על בהמה ובא אחרון והניח חבילתו ומתה, מי חייב?

מה הדין בנזק שנעשה ע"י שנים ואין ידוע על ידי מי נעשה הנזק? מה יהא הדין במקרה הנ"ל באחד שאין לו לשלם? (ראה תי/לז)

סימן שפה – דין היזק שאינו ניכר כגון מנסך יינו של חבירו

סעיף א

בהיזק שאינו ניכר, האם מחייבים את היורשים? ומה הדין בעמד בדין ומת?

סימן שפו – חילוק שבין גרמא בנזקין לדינא דגרמי והזורק כלי מראש הגג

סעיפים א – ג

מצאנו שלושה מושגים קרובים גרמא, גרמי וגורם לממון, מהו גרמא ומהו גרמי ומה דינם? הבא את סוגיות הגמרא שיטות הראשונים וההלכה.

האם יש דין גרמא בנזיקין באונס גמור?

מהו גורם לממון והאם מי שסובר שגרמי חייב סובר שדבר הגורם לממון כממון דמי?

האם גרמי חייב מהתורה, או מדרבנן, והאם צריך כוונה כדי לחייב?

פרט דין שורף שטרו של חברו.

הזורק כלי שלו מראש הגג, והיו תחתיו כרים וכסתות שאם יפולו עליהם לא ישברו, וקדם אחר וסילקם, ונחבט הכלי בארץ ונשבר מה דינו? והאם יחשב מאבד ממונו לדעת?

בהמה שהזיקה רק בדינא דגרמי, האם חייב בעל הבהמה?

מה דין מי שהושלש בידו שט"ח והחזירו למלוה שלא כדין וגבה על ידו מן הלוה?

מהו הדין אם החזיר השטר ללוה שלא כדין והפסיד המלוה חובו? פרט ונמק.

מזיק לחבירו בעצה מה דינו? (ראה סימן שו/ו) ואם יהודי אמר לקונה גוי בשוק שהסחורה שהוא קונה מיהודי אחר אינה כפי המחיר שאמר לו המוכר ונגרם למוכר היהודי נזק כתוצאה מאמירה זו פרט מה הדין?

סעיף ד

הזורק כלי חברו מראש הגג ובא אחר ושברו באוויר, מה הן שיטות האמוראים בנושא זה? כיצד מסבירים הראשונים את המחלוקת מי חייב ומי פטור?

סימן שפז - שמיין השברים לניזק ומשלם לו עליהם

סע' א': ראה סימן שנד/ה.

סימן שפח - דין ניזק נשבע ונוטל

סעיף א

נהג לקח מזוודה של לקוח ולא קשר את המזוודה היטב, ונסע במהירות ולפתע בלם, המזוודה נפלה ונעלמה. בעל המזוודה טוען כי במזוודה היו בגדים רבים וספר עתיק בן 500 שנה יקר ערך. מה דין כאשר הנהג טוען אי איני יודע. ב' איני יודע שלא היה שם ספר עתיק. ג' יש עדים שהיה שם ספר עתיק. ד' כשתפס הניזק?

חטף מחברו סל סגור וזרקו לנהר והניזק טוען שהיו בו מרגליות, והמזיק לא יודע מה היה בו, כמה ישלם? מה הדין אם הביא עדים שהוא בו מרגליות? מה הדין כשהניזק תפס בעדים או שלא בעדים?

סעיפים ב - ד

מה הם התנאים בחיוב מוסר? האם גובים מיורשיו?

מוסר ממון חברו לאנס נכרי מתי חייב ומתי פטור?

אנסוהו בממון או בנפשות להראות ממון חברו, מה הדין?

ראובן בעל מוסד שהופיע אצלו שודד ואיים שאם לא יראהו מכונית פיגיו וירשהו לקחתה יכהו וכד' והראהו מכוניתו וגם את מכונית שמעון שהיתה אצלו לשם תיקון לאחר שהשודד בחר במכונית שמעון פקד עליו להסיע את המכונית לחוף לעיר וימסרנה לו שם וכך עשה, ורק לאחר מכן הודיע למשטרה, חברת הביטוח שילמה את הנזק לשמעון ואחר כך תבעה את בעל המוסד לדין תורה בטענה שהציל את עצמו בממון אחרים האם חייב לשלם?

קיי"ל דאסור להציל עצמו בממון חברו, ואם עשה כן חייב לשלם, מתי הוא פטור?

אנסוהו בממון או בנפשות להראות ממון חברו מה הדין? (לעיל) אנסוהו 'אונס נפשות' להראות נפש חברו, מה יעשה? (צלי"ע)

סעיף ה

שנים שהיתה ביניהם מריבה על קרקע ומטלטלין שכל אחד טוען שהיא שלו ועמד אחד מהם ומסרה ביד אנס, מה דינו והאם נקרא מוסר וחייב לשלם לחבירו כל נזק שיגרם או לא? נמק.

סעיף ז

באילו מקרים נשבע הנמסר ונוטל?

סעיף יג

האם מותר ליטול או לאבד ממונו של מוסר?

סימן שצ – דין נזקי רגל ותולדותיו ודיני צרורות וכלב ותרגול שקפצו

סעיף ב

אם מהני תפיסה בבעיא שעלתה בתיקו או דלא איפשיטא או בספיקא דדינא, וכיצד מכריע המחבר והרמ"א?

סימן שצד – בהמה שנפלה לגנה והזיקה וכיצד משערין ההיזק

סעיף ו

אדם קצץ אילנו של חברו כיצד שמין את הנזק?

סימן שצה – המשסה את הכלב בחבירו או בעצמו

סעיף א

ראובן שיחרר את כלבו ברחוב, שמעון שיסה את הכלב של ראובן בלוי, והכלב נשך את לוי. כמה נחייב ואת מי, את ראובן את שמעון או את שניהם? ציין מקור והסבר.

שור או כלב שלמדום לנגוח או שיסו אותם, האם בעליהם או המלמדים אותם חייבים לשלם הנזקים או במיתה אם המיתו?

סימן שצו – כיצד שמירת תם ומועד או מסרן לשומר חנם או לשומר שכר

סעיף ט

שומר שנתן בהמתו לשומר אחר לשמור והזיקה אחרים מי חייב הבעלים השומר הראשון או השני?

סימן שצז – מי שבהמתו רגילה ליכנס לתוך שדה חבירו ובהמת הקצבים שמוקת

סעיף א

האם בנזקי שן בהמות בעל הבהמה יכול לטעון "למה לא גדרת שדותיך", או שבעל השדה יטען "למה לא שמרת את בהמתך"?

סימן ת – שור שהיה רודף אחר חבירו או שנים רודפים או שנים נרדפים

סעיף ג

שני שוורים גדול וקטן שרדפו אחרי שור, ואחד מהם הזיק אותו, הניזק אומר הגדול הזיק והמזיק אומר הקטן הזיק, באילו מקרים חייב שבועה או ממון? ומה הדין בתפס?

סעיף ד

היו הניזקים שני שוורים גדול וקטן, והצדדים נחלקים האם הגדול הזיק את הגדול והקטן את הקטן או להיפך, באילו מקרים משלם או נשבע המזיק? וכן מה הדין בתפס?

סימן תג – שמין השברים לניזק ואם פיהתו או הותירו

סעיף ב

האם יש למזיק חלק בשבח, ומתי לא?

סימן תז – שור שנגח ומכרו מזיק או ניזק

סעיפים א – ג

שור תם שהזיק ומיהר המזיק למכרו או נתנו במתנה בין לפני שעמד בדין ובין אחר שעמד בדין, האם חלה המכירה, ואם יכול הקונה להשתמש בו?

סעיף ד

אם בעלי חובות של המזיק תפסו את השור מה יהיה הדין?

סימן תח – אין דנין דיני נזקין אלא בעדות ברורה

סעיף א

הזיק במקום שמצויים בו רק עדים פסולים האם ניתן לחייב על פי עדות זו?
 שור של עכו"ם שהיה ברפת עם שוורים אחרים ובאו הרועים והמשרתים שהיו נוכחים והעידו בבית דין שהשור של העכו"ם הוא שנגח, האם בית הדין יחייב את העכו"ם לשלם או לא?
 האם אפשר לקבל עדות נזיקין שלא בפני בעל דין כשבעל הדין חולה?

סעיף ב

האם מחייבים נזיקין על פי אומדנא? הוכח.

סימן תי – בור באיזה מקום חיובו וכמה שיעורו וכל משפטי בור

סעיף ד

חפר בור ברשות חבירו מי אחראי על הבור?

סעיף ו

חפר בור ברשותו סמוך לרשות הרבים האם חייב?

סעיפים יג, טו

חפר בור 6 טפחים, והשני השלים ל - 10 טפחים, מי חייב לשלם וכמה?

סעיף טז

חפר בור 10 טפחים ובא חבירו והרחיב את הבור. מי חייב לשלם, וכמה?

סעיף כה

בור של שותפין מי חייב עליו? (וראה גם סעי' ג')

סעיף לד

שני בני אדם דחפו אדם שלישי לבור האדם הוזק ונשתברו כליו מה הדין במזיד ומה הדין בשוגג?

סעיף לז

מה הדין כאשר לאחד מן המזיקים אין כסף לשלם עבור הנזק?

שני גנבים או שני מזיקים שחייבים ואי אפשר לפרוע מאחד, האם ניתן להפרע הכל רק מהשני?

מה הדין כאשר שור תם ושור מועד דחפו לבור והשור התם ברח?

מה הדין בנזק שנעשה ע"י שנים ואין ידוע על ידי מי נעשה הנזק? (ראה שפג"ג) מה יהא הדין במקרה הנ"ל באחד שאין לו לשלם?

האם דנים היום דיני בור? הוכח.

סימן תיא – תולדות הבור כגון אבנו סכיננו ומשאו שהזיקו

סעיף א

מי שהניח על אדן החלון סיר עם שמן, לאחר כמה שעות ירדו גשמים והסיר התמלא וגלש ונשפך על בגדי האנשים ברחוב וניזוקו בגופם, האם חייב השכן בנזקים וכו'?

סימן תיט – כיצד נפרעים לנזקים מהמזיק ומיורשיו

סעיף א

המזיק ממון חבירו באופן שחייב לשלם ויש למזיק קרקע ומטלטלין, ממה יגבו בית הדין מהקרקע או מהמטלטלין? מה הדין אם הניזק דורש כסף והמזיק מבקש לשלם במטלטלין, הדין עם מי? כיצד מממשים שויי מטלטלין, האם לפי מכירה מיידית או לפי מכירה לזמן?

מזיק ממון חברו כאשר המזיק מבקש את תשלום הנזק בכסף בעוד הניזק רוצה לשלם בשווה כסף עם מי הדין? כיצד שמין שווה כסף בפרעון?

מה הדין כאשר הניזק מבקש שהמזיק ישלם בקרקע בעוד המזיק רוצה לשלם במטלטלין? (לעיל) האם יש חילוק מתי נרכשו?

סעיף ב

יש ללוה או למזיק שתי קרקעות, האם יכול התובע לדרוש אחת מהם? אם לווה או מזיק נותן מרצונו קרקע שבקש, האם יכול להחשיב לו כשער שעתיד להיות?

סימן תכ – החובל בחבירו חייב בחמשה דברים וכיצד משעריין אותם והמבייש בדברים תלמיד חכם ועם הארץ

סעיף ב

החובל בחבירו מתי לוקה?

סעיפים ד – ה

החובל בחבירו, מתי חייב לשלם חמשה דברים? מתי ארבעה? מתי שלשה? מתי שנים? ומתי דבר אחד? כתוב את הכלל ופרט לכל מקרה.

סעיף ו

כיצד משערים נזק צער שבת ריפוי ובושת? (וכן לקמן)

סעיף כה

החובל בחבירו מתי חייב בדיני שמים? (וראה גם לקמן סעי' כ"ח ול"ב)

סעיף לח

המבייש את חברו בדברים, האם חייב בבושת?

סימן תכא – המבייש חברו שלא בכוונה והחובל בחבירו שלא בכוונה

סעיף א

מה הדין באדם שהוציא קול על חברו או תבעו לדין שהוא גנב ממנו דבר מה, אך אינו יכול להוכיח זאת, ובינתיים לחבירו נגרמה בושה, האם חייב לו דמי בושת או לא?

סעיף ו

מי שנכנס לרשות חברו שלא ברשות, האם רשאי להוציאו בעל כרחו, ומה הדין באם חבל בו, והאם רשאי לגרש בכח עובד שחושש שגונב ממנו?

סעיף יב

מה דין האומר לחבירו חבול בי על מנת שאתה פטור?

סעיף יג

אדם שהתגונן מפני המכה אותו וחבל בו, האם חייב בתשלום?

אדם שראה אחד מישראל מכה חברו, האם יכול להציל המוכה על ידי שיכה את המכה? מה הדין באדם הרואה את חברו שעושה עבירה האם רשאי להכותו כדי להפרישו מאיסור והאם הלכה זו נאמרה בכל אדם?

מה הדין באדם הרואה את חברו מכה את בנו או בן משפחתו?

כלא עבד חברו ובטלו ממלאכה אם חייב לשלם?

סימן תכד – החובל באביו ואמו או החובל בבניו או החובל בחבירו בשבת

סעיף ז

ראובן שכעס על בנו הכהו וחבל בו ונתבע לדין תורה על ידי האגודה למען הילד (פרט לחקירת המשטרה על התעללות בבנו) בטענה שישלם לבן כל חמשת הדברים והאב משיב שמאחר והוא המפרנס פטור כל נזק שגרם לבן, מה הדין?

מה הדין בחובל בבניו הקטנים והגדולים?

סעיף ח

מה דין קטן שהזיק?

סעיף י

מה דין אשה שחבלה בבעלה?

סימן תכה – חייבי מיתות בית דין היאך דנים אותם בזמן הזה

סעיף א

האם רודף צריך התראה?

מה הדין ברודף שהוא קטן?

סעיף ד

אם הנערה אומרת 'הניחו לוי' האם שומעים לה?

האם הבועל שהרג את המקנא נענש עליו?

מה הדין באם אמרו למישהו "תקנא" ולא הוא התעורר מעצמו?

סימן תכו – חייב אדם להציל את חבירו בין בנופו בין בממונו

סעיף א

האם חייב להוציא הוצאות כדי להציל חבירו? מה הדין אם הוציא הוצאות, האם חייב הניצול להחזיר לו הוצאותיו?

אדם שרואה שחבירו טובע בנהר ויש סכנה למציל, האם מותר/חייב להיכנס לספק סכנה כדי להציל את חבירו? האם בשעת מלחמה יש כללים אחרים בנושא?

האם חייב אדם להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל את חבירו?

ענה מסברא האם אדם צריך לתרום לדוג' כליה, כדי להציל חולה אחר?

על מה סמכו המתירים לתרום כליה?

